

Vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 18.9.2020

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 9 • 65. vuosikerta

Irtonumero 3 €

Suomen nopein mies otti omansa

KUVA VILJAMI KAASALAISEN ARKISTO

s.7

Huikkea loppukiri toi jyvaskyläläiselle Viljami Kaasalaiselle kultaa Kalevan kisoissa 100 metrin pikajuoksussa, toiseksi tuli Samuli Samuelsson Ikaalisista ja kolmanneksi Riku Illukka Vantaalta.

”Hirmuvireinen Viljami Kaasalainen on Suomen nopein mies, mutta haluaa tulevaisuudessa satsata pidemmille matkoille: ”Aion pysyä päätöksessäni”

Näin uutisoi Yle elokuun puolivälissä, kun Viljami Kaasalainen voitti 100 metrin SM-kultaa huippuajalla 10,35.

Kaasalainen on suunnitellut tulevaisuudessa panostaa 400 metrille, jota

hän pitää vahvimpana lajinaan. Huikkea voitto ei kääntänyt miehen päätä.

Kaasalaiselle odottiin hyvää kisamenestystä 100 metrillä, sillä juoksi satasen juuri Kalevan kisojen alla ennätyskellisessä

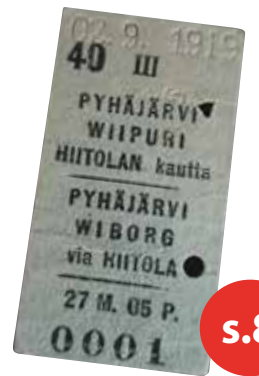
ajassa 10,34. Aikuisten sarjan SM-voitto oli hänelle ensimmäinen. Sekä vuonna 2017 että 2018 hän sijoittui Kalevan kisoissa 100 metrillä neljänneksi.

Ylen haastattelussa Kaasalainen totesi voiton

maistuvan makealle, mutta kuitenkin uskovansa, että 400 metristä tulee hänelle vielä vahvempi laji. ”Vaatii ehkä vuoden tai kolmekin vuotta päästä siinä hyvään kuntoon, mutta aion pysyä päätöksessäni”

Piletistä asiaa...

Matti Toiviainen julkaisi ”Pyhäjärvi, Vpl” -facebookryhmässä vanhan muiston - isoisänsä junalipun, joka kirvoitti muistelemaan suvun tarinaa enemmänkin.

s.8

s.15

Karjala ei miust lähe!

Pärssisten sukukokous

KUVA: KYÖSTI PÄRSSINEN

s.5

Lippua nostamassa Sakari ja Simo Pärssinen.

Uusi puheenjohtajisto

KUVA: KIRSTI NASKALI

s.4

Karjalan Liiton liittokokouksessa puhui ministeri Saarikko.

Evakkoesineen tarinoita

KUVA: KAARINA PÄRSSINEN

s.11

Sokerikulhot ja aisakello aloittavat uuden palstan, joka kertoo sukujen historiaa evakkoesineitten kautta.

Pääkirjoitus

□ Yrjö Inkinen

Niin se Koronakesä meni ja edessä on Koronasyksy, tätä koronaa on saanut kyllä kyllikseen kuulla tuutista jos toisestakin, tämä epidemia on vaikuttanut lähes kaikkeen toimintaan. Toisaalta on tullut paljonkin säästöjä, kun on pysytty hissukseen kotinurkilla, eikä ole käyty törsäilemässä kauppakaduilla ja kujilla, paljon on turhia hankintoja jäänyt tekemättä,

mikä taas toisaalta on kuristanut kauppiaitten kukkaroa, ihminen kyllä tulee toimeen vähemmälläkin kapitaalilla, riittää kun on ruokaa ja juomaa, niillä pärjäälee.

Täällä mun koti kaupungissa, Huittisissa, elokuun viimeisenä sunnuntaina, paljastettiin muistopatsas, patsaaseen on kaiverrettu talvi ja jatkosodassa kaatuneiden Huittislaisten sankarivainajien nimet, joita on yli kolmesataa. Huittislaiset ovat uhranneet paljon nuoria miehiä, sekä yhden naisen, maamme itsenäisyyden säilyttämisen puolesta, kunnia heille. Patsastoimikuntaan kuuluva **Timo Kouttu**, avauspuheessaan kertoi patsaan syntyhistorian ja nimesi sen Sankarien Salpaliinjaksi. Samoin hän julkatoi etteivät nämä henkensä uhranneet, hädän hetkellä, paenneet ulkomaille, vaan valan velvoittamina, palvelivat isänmaataan loppuun asti, vaikka hintana oli nuori elämä. Tilaisuus oli erittäin juhlava, muistomerkillä laskettiin Muistomerkkiyhdistyksen ja kaupungin seppeleet. Musiikista lauluillaan vastasivat, **Jukka Keskitalo** sekä Pyhäjärviläis taustaiset **Heikki** ja **Petri Kiiski**.

Nyt kun tämä matkailu karjalaan on jäänyt väliin, eka vuosi kolmeenkymmeneen vuoteen multa, niin tämä netin kautta matkailu on ollut sallittua, monet kerrat on tullut kierrettyä Pyhäjärveä, eikä ne huonokuntoiset tiet haittaa kun katselee tietokoneen näytöltä. Maisemat ovat kyllä nykyään hiukan muuttuneet, guuklen kamera-autohan kuvas ne kujat ja aitavierut jokunen vuosi sitten. Aina sieltä kylläkin löytyy katsomista, samalla funtsaa tulevia matkoja, mitkä kylät koluaa ja miten. Kiinnostaa myös se Sortanlahden uusi hotelli, onko se jo varattavissa, vaiko rakentaminen kesken, komeat ovat kauvenpaa katsoen sen puitteet, josko ensivuonna tämä hotelli tulisi korkattua. Toivottavasti tämä Käkisalmen Vuohensalon kautta tuleva tie myös kunnostetaan kulkijalle kelvolliseksi.

Näin syksyllä kannattaa mennä, ne joilla on mahdollisuus, hakemaan metsän antimia, tosin mustikka-aika taitaa olla ohi, puolukka alkaa olla kypsä, sieniä löytyy ja suppilovahverot alkavat kohta olla runsaimmillaan, eikä metsässä tarvitse käyttää niitä maskeja siellä on vapaampi hengittää, myös turvavälit saattavat olla satoja metrejä.

Odotellaan aikoja parempia, niinkuin se entinen sotamies, eiköhän nämä epidemiat tästä taltu ja rajat aukenevat, niitä odotellessa.

Sortanlahteen Laatokan rannalle nousi uusi kirkko

KUVA: VIIPURIN JA PRIOZERSKIN HIIPPAKUNNAN TIEDOTUS

Sortanlahden kirkon suunnittelussa apuna olivat Keiteleen Pyhittäjä Arsenin kirkon piirustukset.

□ Heikki Jääskeläinen

Viipurin ja Priozerskin piispa Ignatij vihki 2. syyskuuta Pyhäjärven Sortanlahdessa pyhille Zosima Verhovskille ja Vasilisk Siperialaiselle pyhitetyn kirkon.

Sortanlahteen, nykyiseen Vladimirlahteen, valmistunut kirkko palvelee paikallista väestöä, pyhiinvaeltajia ja läheisen hotellin ja mökkikylän vieraita. Kirkko sijaitsee rannan ja luostarin podvorina toimineen rakennuksen välissä.

Kirkon peruskivi laskettiin yhdeksän kuukautta aikaisemmin 18.12.2019. Piispa Ignatij vertasikin kirkon valmistumista ihmislapsen kasvuun äitinsä

kohdussa ja odotettuun syntymään.

Kirkon suunnittelussa apuna olivat Keiteleen Pyhittäjä Arsenin kirkon piirustukset. Suunnittelun ja työn edetessä kirkko kuitenkin suureni, mutta siinä voi nähdä piirteitä Keiteleen kirkosta.

Pyhät Zosima ja Vasilisk kilvoittelivat Konevitsan Käärmevuorella. Vuonna 1800 he siirtyivät Siperiaan, jonne he perustivat naisluostarin. Vanhus Isä Zosima perusti vuonna 1826 Moskovon alueelle erakoluostarin. Isä Zosimaa on pidetty esikuvana F. M. Dostojevskin Karamazovien veljesten samanimiselle vanhukselle.

Isät Zosima ja Vasilisk julistettiin pyhiksi vuonna 2000.

KUVA: HEIKKI JÄÄSKELÄINEN

Toimittajalta

Parahin lukija, mie tahon kiitellä Sinnuu, joka olet lähettänyt erilaista aineistoa lehden toimitukseen. Miusta on ollut hienoa tehdä lehteä, kun ajatukseni ja toiveeni ovat ottaneet tulta ja olemme saaneet lehden tekijän kannalta poikkeuksellisen ajanjaksona hienoa sisältöä lehteemme.

On muisteltu talvisodan evakkoaikaa, karjalaisia kesäjuhlia, ensimmäisiä reissuja kaivatuille kotikunnaille, esitelty kukkia ja kasveja, jotka jatkavat pyhäjärveläistä perinnettä kotipihoillamme. Nyt saamme lukea ensimmäisiä evakkoesineitten tarinoita. Haastattelupyynnöt ovat johtaneet mielenkiintoihin artikkeleihin eri elämänoiltoilta. Ja murre sanat, -sanonnat ja -pätkinät antavat ajankulua ja hyvää mieltä; melkein voi kuulua mummon tai ukon äänen.

Historiassakin on paljon uutta selvitettävää uusien arkistojen ja kuvakokoelmien avauduttua. Toivonkin, että ahkerasti tutkittu myös topoteekkia, annatte sinne lisätietoja ja mieluisuutta myös muistatte lehteä, aina kun kiinnostavaa nousee esille. Mie vuottelen myös vanhoja valokuvia ja muistoja ensimmäisiltä Vpl. Pyhäjärvi -juhlilta.

Ystävällisesti palveluksessasi, *Tea*

Vpl. Pyhäjärvi

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

facebook.com/
Vpl-Pyhäjärvi-lehti

Julkaisija:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr

Päätoimittaja:

Tea Itkonen
Vaskenvalajankatu 33
06100 Porvoo
puh. 040 557 4223
toimitus@vplpyhajarvi.fi

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Toimitusneuvosto:

Pertti Hakanen
Mauri Hauhia
Tea Itkonen
Tarja Kopalainen
Kirsti Naskali
Esko Pulakka
Markku Pärssinen

Seuraava numero ilmestyy lokakuussa. Aineisto toimitukseen viimeistään 2.10.

Tilaushinta:

Vuosikerta 35 €
kesto- ja vuositalutus
koti- ja ulkomaile
irtonumero 3 €

Ilmoitushinnat:

Kuolinilmoitukset
0,70 € / ppm
Muut ilmoitukset
0,80 € / ppm
pienin ilmoitus 20 € / ppm
Hintoihin lisätään alv 24 %

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies Kirsti Naskali
Miharintie 312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692 tai
saatio@vplpyhajarvi.fi

Sivunvalmistus:

Artea/JH/ti Porvoo
Painopaikka:
Botnia-Print Oy, Kokkola

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston vuosikokous

KUVAT YRJÖ INKINEN

Hallituksen puheenjohtaja Pertti Hakanen esitteli haituksen valmistelemia asioita hallintoneuvostolle.

□ Kirsti Naskali

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston vuosikokous pidettiin Sastamalassa 8.8.2020. Hallintoneuvoston kokous pidetään yleensä keväällä, maaliskuun tai huhtikuussa. Näin oli suunniteltu toimittavan tänä vuonna. Kutsut oli maaliskuussa jo lähetetty. Koronapandemia ja sen aiheuttamat kokoontumisrajoitukset kuitenkin muuttivat suunnitelmat. Kevään kokous peruttiin, ja uusi kokous kutsuttiin koolle elokuulle.

Käytössä oli nyt koko Vammalan Seurahuoneen ravintolasali, joten suositellut etäisyydet osanottajien kesken voitiin säilyttää,

ja vaikka ei voitu kätellä, tunnelma oli lämmin, kun hallintoväki pitkistä aikaa tapasi toisiaan.

Paikalla oli kymmenen hallintoneuvoston varsinaista jäsentä tai varajäsentä, kunniapuheenjohtaja Antero Pärssinen sekä säätiön hallitus, asiamies ja vara-asiames. Kokouksessa mm. hyväksyttiin vuoden 2019 toimintakertomus, tilinpäätös ja vuosikertomus sekä tämän vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio. Vuoden 2019 vuosikertomus tullaan liittämään säätiön kotisivuille syksyn aikana.

Koronapandemia on vaikuttanut säätiön tämän vuoden toimintasuunnitelmaan. Monet keskeiset

vuosittaiset tapahtumat, kuten Vpl. Pyhäjärvi-juhlat ja osallistuminen Karjalaisille kesäjuhille, jäivät tänä vuonna toteutumatta. Apurahoja on kuitenkin jaettu, kuten aikaisempinakin vuosina ja Vpl. Pyhäjärvi-lehti on ilmestynyt entiseen malliin.

Museoyhteistyö

Yhteistyö Sastamalan seudun museon kanssa on poikkeusoloista huolimatta tuottanut hienoja tuloksia. Osa Topoteekki-verkkomateriaalista on jo nyt katsottavissa netissä, ja aineisto täydentyy vielä syksyn aikana.

Lokakuun alussa avautuu Sastamalan seudun

museossa ”Siun ja miun – Viipurin läänin Pyhäjärvi” näyttely. Pyhäpäivänä 1.11.2020 toteutetaan Sastamalan seurakunnan kanssa yhteistyössä Tyrvään kirkossa Karjalaisen kansan messu ja messun jälkeen kahvitilaisuus Vammalan seurakuntatalolla. Tuolloin on mahdollisuus myös käydä tutustumassa edellä mainittuun näyttelyyn museossa.

Henkilövalinnat

Kokouksessa tehtiin myös säätiön sääntöjen mukaiset henkilövalinnat. Säätiön hallituksessa on neljä jäsentä ja kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenen

ja hänen varajäsenensä toimikausi on kaksi vuotta eli erovuorossa on vuosittain kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä. Hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä ja kuusi varajäsentä. Hallintoneuvoston jäsenen toimikausi on kolme vuotta eli vuosittain on erovuorossa neljä hallintoneuvoston varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä.

Hallituksesta olivat erovuorossa Mauri Hauhia varajäsenenään Yrjö M. Inkinen ja Markku Pärssinen varajäsenenään Kari Äikäs, joka oli etukäteen ilmoittanut haluavansa luopua tehtävästä. Mauri Hauhia ja Yrjö M. Inkinen valittiin uudelleen. Markku Pärssisen tilalle hallituksen jäseneksi valittiin hallintoneuvostossa jäsenenä oleva Tuomo Hinkkanen ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen valittiin Esa Mäkinen Sastamalasta. Muut hallituksen jäsenet ovat Pertti Hakanen ja Tarja Kopalainen, ja heidän varajäsenensä ovat Jukka Pusa ja Tarja Harjunmaa.

Erovooroisista hallintoneuvoston jäsenistä Riitta Hirvonen, Jari Kukko ja Jukka Pehkonen valittiin jatkamaan tehtävissään. Neljäs erovuorossa ollut hallintoneuvoston jäsen Teuvo Henttonen oli etukäteen ilmoittanut haluavansa luopua tehtävästä. Hänen tilalleen hallintoneuvoston varsinaiseksi jäseneksi valittiin hallintoneuvoston varajäsenenä oleva Satu Holma. Hallitukseen siirtyneen Tuomo Hinkkasen tilalle hallintoneuvoston varsinaiseksi jäseneksi hänen toimikautensa loppuun valittiin Markku Pärssinen, ja viime vuonna hallintoneuvoston

jäsenyydestä kesken kauden omasta pyynnöstään eronneen Antti Kaikkosen tilalle hänen loppukaudekseen valittiin Heli Vuohelainen Sastamalasta. Edellä mainittujen lisäksi hallintoneuvoston kuuluvat Yrjö A. Inkinen, Lea Jokinen, Merja Luukkanen, Esko Pulakka, Mika Puranen ja Martti Pärssinen.

Erovooroisista olleet hallintoneuvoston varajäsenet Kaisa-Liisa Korhonen ja Jorma Pakarinen valittiin jatkamaan. Hallintoneuvoston varsinaiseksi jäseneksi siirtyneen Satu Holman tilalle hänen loppukaudekseen hallintoneuvoston varajäseneksi valittiin tamperelainen Juhani Rantalainen. Edellä mainittujen lisäksi hallintoneuvoston varajäsenenä ovat Veijo Hynninen, Petri Kiiski ja Jari Kähkönen.

Esko Pulakka valittiin edelleen jatkamaan hallintoneuvoston puheenjohtajana. Varapuheenjohtajaksi valittiin Markku Pärssinen. Hallintoneuvoston kokouksen jälkeen pidetyssä uuden hallituksen järjestäytymiskokouksessa valittiin Pertti Hakanen edelleen hallituksen puheenjohtajaksi ja Mauri Hauhia samoin edelleen hallituksen varapuheenjohtajaksi.

Kukkien kera kiitettiin säätiön hallinnossa pitkään toimineita Teuvo Henttonen ja Kari Äikästä. Kukin ja kiitoksin muistettiin myös Pirjo Kiiälää, joka jättäytyi nyt pois hallintotehtävistä toimittuaan vuosina 2009–2015 säätiön asiamiehenä ja sen jälkeen vara-asiamehenä.

Sastamalan seudun museon edustajat, amanuessi Emma Kurki ja kokoelmatyöntekijä Jussi Lahtinen kertoivat kokouksen alussa museon Vpl. Pyhäjärvi -kokoelmasta, Topoteekki-verkkomateriaalista ja museossa lokakuun alussa avautuvasta Vpl. Pyhäjärvi -näyttelystä.

Hallitustyöstä nyt luopunut, kukin kiiteltty Kari Äikäs (vasemmalla) muistelee mielenkiintoista aikaa ja toimintaa säätiön hallinnossa.

Näyttelyvalmistelut meneillään Sastamalan seudun museossa

KUVA: VIIVI ARELA

Näyttelytyöryhmän Mauri Hauhia lahjoitti Taubilan kartano -kirjan museon kirjastoon.

□ Emma Kurki
amanuenssi

Sastamalan seudun museossa avataan 3.10.2020 näyttely Siun ja miun – Viipurin läänin Pyhäjärvi. Näyttely johdattaa vieraansa matkalle pyhäjärveläisten elämään, evakkotaipaleelle sekä elävään karjalaiseen kulttuuriin. Näyttelyyn voi tutustua talvikaudella ti–la klo 10–16 museon näyttelytiloissa Tornihuvilassa (Marttilankatu 12, Sastamala).

Näyttely on suunniteltu yhteistyössä museon, Vammalan Karjalaseuran ja Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kanssa. Siihen on yhdessä ideoitu esiin nostettavat teemat ja mietitty sopivia esitysmuotoja. Työryhmä on valikoinut näyttelyyn kuvia, kommentoinut näyttelytekstejä ja suunnitellut mielenkiintoisia oheistapahtumia. Puuhaa näyttelyn valmistelussa on riittänyt usean kuukauden ajaksi ja syyskuun viikkoina näyttelyä päästään pystyttämään Tornihuvilaan.

Museossa kevään aikana tehty Pyhäjärvi-kokoelman kartoitusprojekti on ollut loistava pohjatyö tulevalle näyttelylle. Näyttelyssä tullaankin näkemään monipuolinen otos museon oman kokoelman esineistöä, valokuvia ja arkistodokumentteja.

Näyttely johdattelee Pyhäjärven maisemiin ja siirtoväen kokemuksiin. Se kertoo Pyhäjärvestä siirtolaisille ja heidän jälkeläisilleen, mutta myös heille, jotka eivät ole paikasta koskaan kuulleetkaan. Siirry menneeseen aikaan vanhojen kuvien kautta, kuuntele pyhäjärveläisten muistoja, eläydy evakkomatkan kokemuksiin esineiden äärellä tai kokeile porukalla kyykän pelaamista. Toivottamme Vpl. Pyhäjärvi-lehden lukijat tervetulleiksi näyttelymme lokakuusta lähtien!

Taubilan kartano

– lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Kaunista Vpl. Pyhäjärveä,
osat I ja II, yhteensä 736 sivua.
Koko A4.
Hinta vain 95 €.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai puh. 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai puh. 040 835 5820
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/>
kirjapuoti
Hintoihin lisätään toimituskulut. Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetyskuluja.

Hanki lahjaksi sukulaisille ja ystäville! 176 sivua, n. 150 valokuvaa, koko B5, hinta vain 30 €.

Vpl. Pyhäjärvi-Seura

Liittokokous poikkeusoloissa

KUVAT KIRSTI NASKALI

Karjalan Liiton liittokokous pidettiin 23.8. koronapandemiasta johtuen poikkeusoloissa. Turvavälit, kasvomaskit ja käsidesit otettiin käyttöön kokouksessa.

Liittokokouksen aluksi kuultiin sopraano **Tiina Kokkosen** laulua Ilona Saarikosken pianosäestyksellä. Puheenjohtaja **Pertti Hakanen** toivotti liittokokousväen tervetulleeksi ja välitti tasavallan presidentti **Sauli Niinistön** ja eduskunnan puhemies **Anu Vehviläisen** tervehdykset Karjalan Liiton 80-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Valtioneuvoston terveiset toi tiede- ja kulttuuriministeri **Annika Saarikko**. Hän korosti Karjalan Liiton ja karjalaisen kulttuurin merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa. Saarikko rohkaisi karjalaisia vaalimaan heille ominaisia hyveitä – elämänmyönteisyyttä, vieraanvaraisuutta ja perhekeskeisyyttä.

Runsas keskustelu ja lukuisat äänestykset siivittivät liittokokousta, jonka kesto venyi yli kahdeksan tunnin.

Kauden teema Huomisen karjalaisuus

Liittokokouksessa hyväksyttiin Karjalan Liiton toiminnan ja talouden päällinjat 2021–2023.

Liittokokouksen 2021–2023 teemaksi vahvistettiin Huomisen karjalaisuus. Se on kattava ja tulevaisuuteen suuntaava. Keskeistä on Karjalaa ja karjalaisuuteen liittyvän tiedon välittäminen niin liiton jäsenistölle, huomisen toimijoille kuin kaikille kiinnostuneille. Digitalisuuden hyödyntäminen ja somekanavien vahvistaminen ovat olennaisia teeman toteuttamisessa.

Huomisen karjalaisuus-teemalla historia, nykisyys ja tulevaisuus kohtaavat. Tietoa ja perinnettä

Kuvassa vasemmalta liittovaltuuston 1. vpj Martti Talja, liittovaltuuston pj Matti Puhakka, liittohallituksen pj Outi Örn, hallituksen 2. vpj Eevaliisa Kurki ja hallituksen 1. vpj Jukka Kopra. Kuvasta puuttuu liittovaltuuston 2. vpj Heikki Autto.

siirretään laajasti sukupolvelta toiselle, menneitä sukupolvia arvostaen ja perinnettä elävänä säilyttäen ja sitä uudistaen. Teema ja siitä avautuvat vuositteemat vahvistavat karjalaista identiteettiä. Myös aktiivinen karjalaisuuteen liittyvä tutkimus tuodaan esille.

Toimintateema 2021 Karjalainen identiteetti

Yleensä identiteettiin liitetään tietoisuus oman persoonan rakennuspuista, muun muassa omista juurista ja siitä, miten ilmentää kulttuuriperintöään ja taustaansa.

Karjalainen identiteetti koskettaa kaikkia, joilla on yhteyksiä karjalaisiin. Identiteettiä voidaan tarkastella useista eri näkökulmista ja sillä on erilaisia ilmenemismuotoja tunnetasolla ja toimintana.

Toimintateema mahdollistaa innostavia identiteetin käsittelytapoja ja tuo esille eri-ikäisten ja erilaisten karjalaisten identiteettikäsitteitä. Karjalainen identiteetti-teema vahvistaa myös yhteisöllisyyttämme ja tukee liiton strategian toteutusta.

Uudistuva Karjalan Liitto on liiton tulevaisuusstrategia. Se on yhteinen sopimus siitä, miten liitossa aiotaan kolmen vuoden aikana uudistaa toimintaa ja miten se yhdessä tehden saavutetaan.

Vastuu tulevasta on meidän yhteinen

Vastuu karjalaisuuden elinvoimaisuuden säilymisestä on meillä jokaisella.

On ilo edistää yhdessä karjalaisuutta ja karjalaista kulttuuria!

Missio on, että pidetään yllä ja edistetään karjalaisuutta Suomessa, sekä ollaan vuorovaikutuksessa Karjalan alueeseen. Visiona on, että tulevaisuudessa liitto on merkittävin toimija karjalaisuuden edistäjänä.

Karjalan Liiton arvot ovat karjalaisuus, yhteisöllisyys ja elämänmyönteisyys.

Toiminnan painopistealueita ovat:

1. Juuremme ja kulttuurimme ovat keskiössä.
2. Jäsenhuoltomme on hallinnassa.
3. Taloutemme on onnistunut.
4. Jatkuvuutemme on varmalla pohjalla.

Kokouksessa hyväksyttiin Karjalaisen kulttuuriyhteistyön ohjelma, jonka tavoitteena on yhteistyö Karjalan tasavallassa ja Leningradin oblastin kanssa.

Karjalan Liitto on karjalaisen kulttuurin edunvalvoja ja sen sanansaattaja. Liitto tekee vahvasti yhteistyötä Karjalan alueella rajan molemmin puolin, ja on vahvasti mukana Karjalan alueeseen liittyvässä keskustelussa.

Karjalan Liitto on lähes neljänsadan yhteisön valtakunnallinen kattojärjestö. Jäsenyhteisöissä on henkilöjäseniä yhteensä noin 25 000.

Uusi puheenjohtajisto

Karjalan Liiton puheenjohtajisto valittiin liittokokouksessa 23.8.2020. Puheenjohtajiston lisäksi valittiin myös piiriorganisaatioiden ja säätiöiden liittovaltuutetut liittokokouksikaudelle 2020–2023. Liittovaltuutetuissa on myös kuusi eri alojen yhteiskunnallista vaikuttajaa.

Liittokokouksessa hyväksyttiin muun muassa liiton toimintastrategia, sääntömuutosesitykset ja karjalaisen kulttuuriyhteistyön ohjelma. Valtuuston esitysten mukaisesti jäsenmaksut säilyvät ennallaan.

Liittovaltuuston puheenjohtaja on ministeri **Matti Puhakka**. 1. varapuheenjohtaja on professori **Martti Talja** ja 2. varapuheenjohtaja on kansanedustaja **Heikki Autto**.

Liittohallituksen puheenjohtaja on hallintojohtaja **Outi Örn**. 38-vuotias Örn on kotoisin Pohjois-Karjalasta Kiteeltä, ja asuu nykyään Länsi-Uudellamaalla Inkoossa. 1. varapuheenjohtaja on kansanedustaja **Jukka Kopra** ja 2. varapuheenjohtaja on järjestöasiantuntija **Eevaliisa Kurki**.

Karjalan Liiton liittovaltuuston edustajat tulevalle liittokokouksikaudelle valittiin myös liittokokouksessa.

Liittovaltuustoon valittiin 24 piiriorganisaatioiden ja säätiöiden edustajaa ja heille varaedustajat sekä kuusi yhteiskunnallisen elämän eri alueiden edustajaa, jotka ovat kansanedustaja **Seppo Eskelinen**, eduskunnan valiokuntakanslian sihteeri **Minna Hurme**, kansanedustaja **Kimmo Kiljunen**, Maanmittauslaitoksen pääjohtaja **Arvo Kokkonen**, museonjohtaja **Terhi Pietiläinen** ja tietokirjailija **Risto Uimonen**.

LÄHDE: KARJALAN LIITTO

Liittokokouksessa äänestettiin ennätysellisen paljon.

Pärssiset kokoontuivat Vammalan Seukulla – käsidesiä kului

□ Vuokko Pärssinen-Tainio

Pienoista jännitystä oli ilmassa, kun Pärssisen Sukuseura ry valmisteli sukkokokousta lauantai 5. 9. 2020. Joka toinen vuosi pidettävä kokous jouduttiin koronapandemian vuoksi siirtämään kevästä alkusyksyyn, mutta kun tauti loppukesästä alkoi jälleen nosta päätään, lisäntyi huoli ja epävarmuus samaan tahtiin.

Niinpä Vammalan seuratalolla Seukulla kohdattiin tavallista pienemmällä joukolla, mukana oli kolmissenkymmentä sukuseuran jäsentä – ja runsaasti käsidesiä. Tilaisuudessa juhlistettiin samalla yhdessä myös kesällä painosta saatua Mitäs myös Pärssiset-sukukirjaa.

Sukuseuran hallituksen aamuvirkut aloittivat päivän perinteiseen tapaan kukkienlaskulla Tyrvään hautausmaalla. Sitten lippu nousi salkoon seuratalon pihalla, ja päivä lähti leppoisasti käyntiin kahvipöydässä. Aamupäivän sääntömääräisessä kokouksessa osa sukuseuran hallituksen tehtävistä lähti kiertoon ja samalla saatiin uusia tekijöitä kehiin. Puheenjohtajana jatkaa *Olaivi Pärssinen* Tampereelta, varapuheenjohtajaksi valittiin sukuseuran monivuotinen sihteeri *Kyösti Pärssinen* Helsingistä ja sihteerinä sihteerin paikalla aloittaa *Vuokko Pärssinen-Tainio* Helsingistä. Taloudenhoitaja *Eija Herlevi* Orimattilasta puolestaan lupautui varajäseneksi, mutta vastaa jäsen- ja talousasioista vuodenvaihteeseen asti. Silloin työnsaran perii *Viivi Pärssinen* Lempäälästä, joka siirtyy varajäsenestä hallituksen

varsinaiseksi jäseneksi. Myös *Sakari Pärssinen* Punkalaitumelta ja *Tapio Pärssinen* Helsingistä nousivat varalta hallituksen jäseniksi. *Kari Näriäinen* Tampereelta säilytti hallituspaikkansa muutoksitta.

Hallitukseen tarvittiin neljä uutta varajäsentä Eija Herlevin lisäksi. Valituiksi tulivat *Kalervo Ahvonen* Rovaniemeltä, *Kaarina Pärssinen* Tuusulasta, *Markku Pärssinen* Sastamalasta ja *Simo Pärssinen* Forssan Tammelasta. Samalla saatettiin todeta, että jotain hyötyäkin on koronasta ollut: etäkokousten pitäminen ja asioiden hoitaminen sähköpostitse ovat sujuneet pärssisläisiltä sen verran mallikkaasti, että pitkä matka ei enää ole este hallitustyöskentelyyn osallistumiselle.

Kaksi kunniajäsentä

Sukuseuran säännöissä on pykälä, joka antaa seuran kokoukselle mahdollisuuden kutsua kunniajäseneksi henkilön, joka on erityisesti ansioitunut seuran toiminnassa tai muuten huomattavasti edistänyt seuran tarkoituksen toteutumista. Yksi säännöissä mainituista tarkoituksista on ”selvittää Pärssisen suvun vaihteita ja historiaa”. Tärkeä etappi tarkoituksen toteuttamisessa saavutettiin tänä kesänä, kun Pärssisten sukukirja Mitäs myö Pärssiset ilmestyi. Yhteisvoimin aikaansaatua kirja on vaatinut monen Pärssisen ponnistelua. Yksi kirjajankkeen keskeisistä toimijoista on ollut Pärssisen Sukuseuran perustajajäsen ja monivuotinen puheenjohtaja *Antero Pärssinen*, joka jätti kokouksessa hallitustyöskentelyyn. Antero on kirjaprojektin aikana Kyösti Pärssisen sanoin ”jaksanut pitää kipinää yllä läpi hiljaisempienkin vuosien ja perehtyä suvun DNA-tutkimukseen.” Antero, jos kuka, on ansioitunut sukuseuran toiminnassa sen perustamisvuodesta 2008 lähtien – sekä erityisesti että monin tavoin.

Sukuseuran ja sukukirjan kannalta ensiarvoisen tärkeä on ollut myös toisen uuden kunniajäsenen, *Seija Pärssisen* vuosikymmeniä jatkunut sukututkijan työpanos, joka on jyrkää perusta sukukirjalle. Seijan ja Anteron kunniajäsenyyttä juhlistettiin kunniakirjojen.

Samalla kertaa palkittiin *Kyösti Pärssinen*, joka on uurastanut sukukirjan päätoimittajana ja kirjoittajana ja seuran monivuotisena sihteerinä. Hän vastaanotti Vammalassa sukuseuran viirin.

Sukukokouksen ryhmäkuvaan, seuratalo Seukun portaille ehtivät melkein kaikki.

Pärssisten juurilla

Maittavan lounaan ja perinteisen ryhmäkuvaustuokion jälkeen sukkokokous jatkui ohjelmallisella osuudella, joka rakentui sukukirjan sisältöjen ympärille. Antero Pärssinen kertoi Pärssisen suvun varhaisvaiheista 1500–1600-luvun Muolaassa *Matias Erosen* tilaisuutta varten laatiman esityksen pohjalta. Pärssisen miesten puumerkit ja kirjurien koukeroisella käsialalla kirjaamat nimet kuvittivat asiakirjojen kertomaa. *Matias Erosen* tutkimustuloksiin voi tutustua sukukirjan sivuilla.

Kyösti Pärssinen puhui karjalaisten historiasta Ruotsin ja Venäjän purituksessa aina Pähkinäsäärin rauhasta 1700-luvulle asti. Kyöstin vaativana tehtävänä kirjaprojektissa oli asettaa Pärssisen suvun vaiheet historiallisiin kehyksiin ja yhdistää suvun tarinat johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi.

Vaikka sukukirjahanke on nyt soudettu maihin ja kirja maailmalle, sukututkimus ja sukuseuratoiminta jatkuvat. Sukuseura panostaa toimintasuunnitelmassaan sekä tutkimuksen että aineiston keräämisen jatkamiseen. Muun muassa rajan taakse Venäjälle eri vaiheissa siirtyneistä

Pärssisistä pyritään hankkimaan lisää tietoa. Yksi uuden tiedon julkistamisen välineistä on keran vuodessa ilmestyvä sukulehti. Jos mahdollista,

myös tauolla ollut kotiseutumatkailu pyritään aloittamaan uudelleen. Toiveissa siis on, että koronan varjoista on päästy, kun seuraavan sukkokokouksen aika koittaa vajaan kahden vuoden päästä. Näissä aatoksissa kokousväki pääsi lähtemään kotimatalle hyvin mielin.

Lisää tietoa Pärssisen Sukuseura ry:stä päivitetään sukuseuran verkkosivuille <https://www.karjalanliitto.fi/karjalanliitto/jasenyhteisot/sukuseurat/parssinen-sukuseura-ry.html>. Liity myös Pärssisen sukuseura-Facebookryhmään!

Pärssisen Sukuseuran kunniajäsenet Seija Kaarina Pärssinen ja Antero Pärssinen.

Sukuseuran varapuheenjohtaja Kyösti Pärssinen taustoitamassa sukukirjaa.

Karjala-tervehdys.

KUVA: KARI NÄRIÄINEN

KUVA: KYÖSTI PÄRSSINEN

KUVA: KARI NÄRIÄINEN

Johannes Ijas suunnistusmestariksi

□ Jari Vaara

Karjalan liiton suunnistusmestaruuskilpailut pidettiin Kangasalla elokuun puolivälissä. Kilpailut olivat Karjalan Liiton ensimmäiset urheilulliset koitokset tänä vuonna.

–Osin tapahtumia on korona sotkenut ja hiihtokilpailut jäivät lumen puutteen vuoksi pitämättä, totesi urheilutoimikunnan puheenjohtaja Päivi Paija. Kangasala SK isännöi tapahtumaa kilpailunjohtaja Antti Rantalan johdolla. Kilpailumaasto oli vaihtelevakulkuista hämäläistä talousmetsää mukavine korkeuseroineen ja vuoden

2019 Kangasala-Jukolan kilpailumaastoa.

Seuran nuori Santeri Sainio oli laatinut hyvät, sopivat ja haastavat radat mestaruuksien tavoitteluun.

–Meitä oli mukava määrää, mutta erityisesti nuorempien sarjoihin kaivataan uutta verta. Kilpailun järjestelyt olivat taas hyvät ja kiitos Kangasala SK:lle, kiitti Paija. Mestaruuksia tavoitteli reilut 50 karjalasta pihkaniskaa.

Voittoon pyhäjärveläisistä suunnisti Johannes Ijas H85-sarjassa. Hopeaa otti Tuula Kaasalainen D70-sarjassa ja hänen miehensä Oiva Kaasalainen pronssia H75-sarjassa.

–Se oli työvoitto, totesi Oiva maalissa. Ensi

vuonna lähdetään isolla porukalla suunnistamaan. Tärkeintä ei ole voitto, vaan mukava päivä liikunnan parissa.

Karjalan Liiton suunnistusmestaruuskilpailu 15.8.2020

Tuloksissa liiton jäsenyhdistysten osallistujat:

H21(3osall/4,08km)

1) Anssi Parkkinen Kirvun Vilkas 50.37, H35(2/4,08) 1) Jaakko Hannukainen Kankaanpään Karjalaseura 58.17,

H45(3/3,49)

1) Markku Paija Jokioisten Karjalaseura 39.44, 2) Riku Kopra Valkjärven Kopran sukuseura 40.28, 3) Kari Lukko Johannes-Seura 2.17.39,

H55(1/3,26)

1) Jouko Huuhka Kankaanpään Karjalaseura 1.11.28,

H60(6/2,9)

1) Ari Paganus Paganuksen sukuseura 28.33, 2) Harri Niinistö Paimion Karjalaseura 31.23, 3) Ari Kuokkanen Oriveden Karjalaseura 32.05, 4) Osmo Nousiainen Nousiainen Karjalaseura 37.18, 5) Raimo Hannukainen Kankaanpään Karjalaseura 44.03, 6) Esa Mäkinen Vammalan Karjalaseura 56.16,

H65(7/2,9)

1) Timo Valkonen Nurmijärven Karjalaseura 29.30, 2) Jari Vaara Kankaanpään Karjalaseura 32.04, 3) Raimo Kaukiainen Lahden Karjalaiset 38.10, 4) Markku Huikkola Kangasala 40.12, 5) Mikko Hännikäinen Joutsan Karjalaseura 43.57, 6) Jouko Havia

Oiva ja Tuula Kaasalainen etualalla valmistautumassa kilpailuun.

Paimion Karjalaseura 44.38, 7) Markku Keskinen Riihimäen Karjalaisten seura 49.54,

H70(8/2,46)

1) Veikko Loukonen Uusikirkko-Seura 27.31, 2) Paavo Vesterinen Tammelan Karjalaseura 29.43, 3) Jukka Kuparinen Suolahden Karjalaseura 38.09, 4) Seppo Terävä Parikkalaiset 40.32, 5) Unto Kurkinen Riihimäen Karjalaisten seura 46.16, 6) Veikko Kaarnijärvi Jämsän Karjalaseura 1.06.59, HYL Teuvo Slant Joutsan Karjalaseura, HYL Seppo Repo Metsäpirtin-Saarioisten kyläyhdistys,

H75(4/2,46)

1) Risto Haikio Kirvun Vilkas 44.20, 2) Aarno Hovikorppe Riihimäen Karjalaisten seura 44.29, 3) Oiva Kaasalainen Vammalan Karjalaseura 50.13, 4) Heikki Pitkänen Jämsän Karjalaseura 53.12,

H80 (2/1,68)

1) Jorma Huuhtanen Kirvun Vilkas 39.05, 2) Valto Kopra Valkjärven Kopran sukuseura 47.31, H85(3/1,68) 1) Johannes Ijas Vpl. Pyhäjärvi-seura 48.53, 2) Toivo Vanhala Vantaan Karjalaseura 54.20, 3) Eero Liski Salon Karjalaiset 57.45,

D35(1/3,49)

1) Mari Lainkari Jämsän Karjalaseura 52.59,

D45(3/3,26)

1) Marja Luukko Johannes-Seura 1.01.25, 2) Tarja Simola Jokioisten Karjalaseura 1.11.40, 3) Anne Paalanen Rajamäen Rykmentti 1.21.22,

D55(3/2,46)

1) Ulla Kallio Jämsän Karjalaseura 36.24, 2) Päivi Paija Jokioisten Karjalaseura 41.33, Kaija-Liisa Palola Kankaanpään Karjalaseura 1.17.39,

D60(1/2,46)

1) Päivi Raatikainen Jämsän Karjalaseura 36.14,

D65(2/2,16)

1) Marjatta Vaara Kankaanpään Karjalaseura 39.50, 2) Marja-Leena Klemelä Jokioisten Karjalaseura 1.09.02,

D70(3/2,16)

1) Eila Pitkänen Jämsän Karjalaseura 51.37, 2) Tuula Kaasalainen Vammalan Karjalaseura 59.12, 3) Aino Lainkari Jämsän Karjalaseura 1.12.37.

Oiva Kaasalainen maalileimauksessa ja pronssille.

Huittinen voitti kyykkäkisan

□ Yrjö Inkinen

Vammalan karjalaiset ja Huittisten karjalaiset, kisailivat kyykän heitossa Vammalassa.

Kisoja on käyty seurojen kesken, joka kesän loppupuolella. Aikaisempina vuosina oli mukana myös Äetsän karjalaseura.

Kisan voitti tällä kertaa Huittisten joukkue, kisaajat olivat: Jorma Kuronen, Aimo Äikiä, Harri Peltola sekä Yrjö Inkinen, Vammalaa edusti: Pertti Hakanen, Esa Mäkinen, Oiva Kaasalainen ja Aulis Hyyti.

Viljami Kaasalaisella oli hyvä kisakausi

□ Tea Itkonen

Ensin on onniteltava **Viljami Kaasalaista** hienosta kisamenestyksestä tällä kaudella. Pikajuoksijalle voitto Kalevan kisoissa 100 metrillä oli unelmien täyttymys. Tähän ei kuitenkaan päättynyt kisamenestys.

Viljami Kaasalainen juoksi myös syyskuun alussa yleisurheilun Ruotsi-ottelussa Tampereella satasen voiton ajalla 10,40. Alkuvuoden tulosten pohjalta kauden nopeimmaksi arvioitu Samuli Samuelsson kakkossijallaan ja ja riku Illukka viidennellä sijallaan varmistivat Suomelle pistevoiton pikamatkalla.

Viljamilla on upeat urheilijan kotisivut ja hän kirjoittaa blogia. Viimeksi hän on analysoinut kisakautta mm. näin:

”Kesä oli aikamoista vuoristorataa ja kaikenlaista ehti tapahtua niin hyvässä kuin pahassa. Kokonaisuudessaan kausi oli mitä parhain ja elämäni paras. Tarkoituksena oli juosta paljon 200 metrin kisoja, ja sitten vain muutama 100 ja 400 metrin kisa tuntuman mukaan. Suunnitelma ei pitänyt, koska jostain syystä tänä kesänä järjestettiin todella vähän 200 metrin kisoja, joten satasia tulikin juostua yllättävän paljon. Näin jälkikäteen ajateltuna se ei paljoa haitannut..”

Loppukauteen mahtui loukkaantumisenkin ja Viljami ei päässyt osallistumaan kaikkiin suunniteltuihin kisoihin. Onneksi loukkautuminen ei ollut kovin paha ja ensi kauden treenit päästään

aloittamaan syyskuun lopulla alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

Omistautuminen ja huippuhetket

Mihin tähtäät 10 vuoden aikajänteellä?

–Haluaisin urheilla täyspäiväisenä ammattilaisena, mutta yleisurheilussa se on valitettavasti hyvin vaikeaa. Sen takia olen hankkinut itselleni tutkinon korkeakoulusta ja sen lisäksi teen puolipäivätoita urheilun ja opiskelun ohella.

–Suurimmat tavoitteeni urheilussa ovat muutaman vuoden päässä. Haluan silloin olla yksi Euroopan parhaista ja päästä vähintäänkin kahdeksan parhaan joukkoon EM-kisoissa. Olen tällä hetkellä 24-vuotias, mutta en näe urheilevani enää kolmekymppisenä. Urheilu vaatii niin paljon aikaa, rahaa, uhrautumista ja kompromisseja muussa elämässä, että aion tehdä tätä vielä ehkä kolme vuotta ihan täysillä ja sitten saa riittää.

Ennen antautumistaan juoksulle Viljami Kaasalainen on harrastanut ja urheillut tosissaankin useamman lajin parissa.

–Pelasin 10 vuotta jalkapalloa ja kuusi vuotta jääkiekkoa ennen kuin valitsin pikajuoksun pääalajikseni. 14-vuotiaani harrastin hetken aikaa kaikkia kolmea samaan aikaan. Voitin ensimmäisen 100 metrin nuorten SM-kullan 15-vuotiaana, jolloin jalkapallo oli pääalajini ja pikajuoksu vain ”sivuharrastus”. Noin 17-vuotiaasta asti olen ollut pelkkä pikajuoksija ja pannonnut siihen täysillä.

Mitä pidät urasi toistaiseksi hienoimpana hetkenä?

–Paljon hienoja hetkiä on ollut, mutta kyllä kaikista kirkkain niistä on Turun Kalevan kisojen Suomenmestaruus. SM-kulta on ollut tavoitteenani jo kauan, mutta erittäin hienon tuosta hetkestä tekee oma huippuonnistuminen kilpailussa. Kisa oli aika tiukka ja siihen liittyi paljon paineita. Onnistuin kuitenkin voittamaan kaikki muut ja sen lisäksi juoksemaan hyvän ajan, jolla olisi voitettu SM-kulta melkein jokaisissa Kalevan kisoissa kautta aikain.

Kaasalaiset ovat taistelijoita

Kerro pyhäjärveläisistä juuristasi ja sukusi paikasta Karjalassa? Kiinnostavatko sinua nämä vanhat asiat ja tarinat?

–Kaasalaisten juuret Pyhäjärvellä ovat sen verran kaukaista historiaa, että en tiedä niistä kovinkaan paljon. Tiedän että ukkini on asunut Pyhäjärven seudulla, mutta hänen jälkeläisensä ilmeisesti eivät enää siellä asuneet. Tiedän asiasta aika vähän ja pääasiassa kuullut vain arvuuttelua siitä, mitä on ehkä tapahtunut. Vanhat tarinat ja historia ovat mielestäni mielenkiintoisia niin kauan kuin ne ovat faktaa.

Oletko käynyt Karjalassa?

–En ole koskaan käynyt Pyhäjärvellä, mutta olen kerran ollut kilpailemassa Petroskoissa, joka taitaa olla siitä vielä reilusti itään. Harvemmin tulee käytyä rajan toisella puolella, mutta olisi kiva käydä tutustumassa alueeseen.

Mihin sukusi asettui sodan jälkeen?

–Ukkini **Erkki Kaasalainen** perheineen asui Mäntyharjulla ennen Mikkeliin muuttamista. Sen aikaisempia sukuni liikkeitä en valitettavasti tunne. Setiäni ja tätejäni asuu nykyään pääasiassa Mikkelissä ja pääkaupunkiseudulla. Erkin ja mummini Margaretan lapsista tätini Pirkko ja isäni Marko asuvat Mikkelissä, tätini Tiina asuu Helsingissä ja setäni Harri Lohjan lähetyksillä.

–Perheeseen kuuluu vanhempani Anu ja Marko ja pikkusisaret Ida-Lotta ja Verner. Meidän koko perhe on hyvin urheilullinen ja sieltä olen saanut hyvät taustat menestymiseen. Vanhempani ovat urheilleet paljon nuoruudessaan ja tekevät sitä vieläkin säännöllisesti. Siskoni Ida-Lotta opiskelee Lappeenrannan yliopistossa kauppatieteitä ja pelaa tennistä. Veljeni

Viljami Kaasalaisten tavoitteet juoksun osalta kulminoituvat muutaman vuoden päähän. Kilpaurheilun jälkeistä elämää varten

Vernerin on Mikkelin lukiossa ja hän juoksee ja pelaa jääkiekkoa.

Oletko ajatellut juuriasi siinä mielessä, mitä luonteenpiirteitä ja voimavaroja ne sinulle antavat? Haluatko ja miten vaalia karjalaista perintöäsi?

–Kunnioitan kyllä juuriani, mutta en oikein usko, että juuret antavat kenellekään erityisiä piirteitä. Meitä on jo omassa suvussani erilaisia persoonia niin moneen lähtöön, että minun on hankala kuvitella, että vuosisatoja sitten tapahtuneet asiat vaikuttaisivat jotenkin omaan luonteeseen. Mutta voin olla myös väärässä. Ainakin me Kaasalaiset ollaan mielestäni aikamoisia taistelijoita.

Juoksu-uran rinnalla rakentuu työura

Opiskelet Jyväskylässä, kuinka opintosi edistyvät ja mitä haaveita sinulla on tulevaisuuden työn suhteen?

–Aloitin opinnot Jyväskylän yliopistossa vuonna 2015 ja olen tällä hetkellä kauppatieteiden kandi ja valmistun pian maisteriksi. Pääaineena luen tietojärjestelmätiedettä. Olen pyrkinyt opiskelemaan normaaliin tahtiin urheilusta huolimatta ja samalla hankkimaan alan työkokemusta kesätöistä. Olen onneksaasti saanut jo opiskeluaikana oman alan töitä jo useana kesänä putkeen ja päässyt toimimaan asiantuntijatehtävissä. Juoksu-uran jälkeen haluan menestyä myös työuralla ja päästä vastuulliseen ja arvostettuun työtehtävään.

KUVAT VILJAMI KAASALAISEN ARKISTO

KUVA SIIRTOKARJALAISEN TIE

Viljamin Erkki-ukki (takana) vanhempiensa Viljam ja Anna Kaasalaisen sekä siskojen Railin ja Raunin kanssa.

Juuret vievät Jaamaan

Viljami Kaasalaisten juuret juontavat Vpl. Pyhäjärvelle kolmen sukupolven yli. Nimittäin hänen isoisänsä isovanhemmat Tuomas ja Elisabet Kaasalainen asuivat Pyhäjärvellä. Kun heidät vuonna 1897 vihittiin Pyhäjärvellä, oli Tuomas Heikinpoika lampuotin poika Jaamasta ja Elisa Matintytär Kuokkanen oli Kahvenitsan kylästä. Jaaman kylässä Kaasalaisia on asunut ainakin 1700-luvulta alkaen.

Pyhäjärveltä he muuttivat vuonna Räisälään. Viljam Kaasalainen syntyi vuonna 1905. Hän avioitui vuonna 1930 rautulaissyntyisen Anna Vaskelaisen (s. 1910) kanssa. Avioituttuaan he asuivat muun muassa Käkisalmessa ja Viipurissa, kunnes jo vuonna 1933 muuttivat Mäntyharjulle.

Kaasalaisten perheeseen syntyi Mäntyharjulla kolme lasta, joista esikoinen Erkki (s. 1933) on Viljamin isoisä. Hänellä oli kaksossisaret Raili ja Rauni.

Siirtokarjalaisen tie kertoo Viljamin harjoittaneen autoilijan ammattia ja Annan toimineen liikkeenharjoittajana. Rouva Kaasalainen oli aktiivinen yhdistysihminen, hän toimi mm. Marttayhdistyksessä, Invalidinaisissa ja SPR:ssä ja lauloi kirkkokuorossa.

Kiitos haastattelusta ja menestystä tuleviin vuosiin!

Viljami Kaasalaisten kuulumisia juoksu-uutisia voit seurata hänen kotisivultaan: viljamikaasalainen.fi

Tämän kesän aikana olen löytänyt sellaisen mielentilan, jonka avulla pystyn olemaan rento mutta terävä, sellainen zen-beastmode... kertoo Viljami Kaasalainen blogissaan.

Pilettistä asiaa...

Villiam Toiviaisen muistojen matkassa Pyhäjärveltä Viipuriin

Piletti Pyhäjärveltä Viipuriin, junan vaihto Hiitolassa.

□ Matti Toiviainen

Tiistiaamu oli valjennut kirkkaana, taivaalla ei ollut pilvenhatta-raakaan. Ilmassa oli jo enemmän syksyn tuntua, oltiinhan kalenterin lehteä käännetty jo syyskuun puolelle. Elettiin vuotta 1919.

Asemalla oli hiljaista, kun *Villiam Toiviainen* asteli Pyhäjärven aseman lippuluukulle. ”Viipuriin, kolmosluokkaan, kiitos”. ”Se tekee 27 markkaa ja viisi penniä”, lipunmyyjä vastasi ja antoi piletin lippuluukusta. Maksun suorittuaan Villiam asteli laiturille odottamaan juna. Piletin hän laittoi asepuolelleen taskuun. Matkatavaroita ei ollut mukana muuta kuin reppu, jossa kulki kaikki tarpeellinen.

Velipoika Eemil oli antanut hänelle kyydin asemalle. Kotona oli ollut taas mukava käydä, autella vähän talon töissä ja saunaa. Ja nähdä pitkistä aikaa taas kaikki sisarusset ja vanhemmat. Paljon tuli juteltua isänkin kanssa Kostermaan ja naapureiden kuulumisista, vähän politiikastakin, vaikka Villiam ei kovin kiinnostunut politiikan kiemuroista ollutkaan. Sotilaana hän oli nuoren tasavallan leivissä, ja tämä tyydytti häntä. Nythän tämä nuoren tasavallan tilanne alkoi jo selviämäänkin, kun Mannerheim oli vahvistanut perustuslain heinäkuussa.

Kotona Kostermaassa asuivat isä Jaakon ja äiti Katrin lisäksi Villiamin sisarusista vielä Alma, Väinö, Juho, Emil, Elsa, Saimi, Reino ja Vappu. Vanhimmat siskot Maria ja Aino olivat jo avioituneet, Maria vuonna 1912 ja Aino 1917. Suku oli laaja ja yhteydet isänpuolen Toivaiisiin olivat tiiviitä.

Junailijan pilli vihelsi

Villiamin ajatukset katkesivat junan vihellykseen; sieltähän se tulla puksutti paksussa savupilvessä asemalle. Tämä juna oli lähtenyt Raudusta parisen tuntia aikaisemmin. Muutama muu matkustavainen oli asemalaiturilla odottamassa, kapsäkkeineen, nyssäköineen. Vaunuun noustiin, Villiam valitsi itselleen ikkunapaikan ja istahti puiselle penkille. Reppu löysi paikkansa verkkohyllyltä ikkunan yläpuolelta. Junailijan pilli vihelsi kimeästi ja juna nytkähti liikkeelle. Pyhäjärven asema jäi taakse, ja matka kohti Hiitolaa ja sieltä Viipuria alkoi. Edessä olisi parin kolmen tunnin matka.

”Ja matkaliput, olkaapa hyvät”, sanoi konduktööri avattuaan vaunuosaston oven. Vaunussa istui Villiamin lisäksi vain pari emäntää, olisivatko matkalla Hiitolaan tai peräti Viipuriin. Nuori viikkokas konduktööri naksautti piletin pienen pyöreän reiän. Lippu sujahti takaisin Villiamin taskuun.

Levottomia aikoja

Maisemat vilahtelivat, ja ne olivatkin tuttuakin tutummat. Tätäkin väliä matkustettu lukemattomia kertoja junan kyydissä viimeisen parin vuoden aikana. Villiam vaipei pian ajatuksiinsa; olihan hänelle, 24-vuotiaalle nuorelle miehelle, ehtinytkin tapahtua monenlaista.

Ja rataan ja junaan liittyi se ensimmäinen isompi juttu, aseellinen selkkaus, johon hän oli joutunut muiden pyhäjärveläisten suojeluskuntalaisten kanssa marraskuussa 1917. Se oli se tunnettu kenraali Kaljusen kahakka, jossa taisteltiin punaisen *Heikki Kaljusen* junaretkikuntaa vastaan. Siitähän se alkoi. Elettiin levotonta aikaa, haettiin puolin ja toisin asemia, oli lakkoja, ruoasta oli pulaa ja poliitikassa äänenpainot alkoivat kärjistyä yhä enemmän. Ja sitten tammikuussa viime vuonna alkoi sisällissota, tai kansalaissota. Hänelle se oli alusta pitäen vapaussotaa.

Villiamiakin oli sukulaismies *Aarne Sihvo* ja serkkupoika *Juhana Tuomas Toiviainen* yrittäneet saada jo maailmansodan aikana houkutelua lähtemään muiden nuorukaisten mukana Saksaan sotilaskoulutukseen. Aarne oli heilläkin Kostermaassa vierailut näillä salaisilla jääkäriarvoväysreissuillaan, taisi olla vuonna -16? Isä Jaakolla oli kuitenkin ajatus, että

Villiamista tulisi kotitalon jatkaja, olihan hän perheen vanhin poika ja maanviljelyskoulunkin käynyt. Tätä suunnitelmaa ei isä halunnut vaarantaa, ja tähän myös Villiam rauhallisena ja harkitsevaisena nuorena miehenä oli päätenyt: Saksan reissu jäisi tekemättä.

Tilanne kärjistyi – lähtö Vöyriin

Mutta sitten suunnitelmat alkoivat muuttua, kun poliittinen tilanne kärjistyi. Karjalaisethan nousivat aseisiin jo ennen kuin Helsingissä ja Pohjanmaalla sota varsinaisesti syttyi. Isä-Jaakko olikin leikkisästi myöhemmin todennut, että ”*Pusan Jalmar* ja meidän Viljamiha sen vapautsosan aloittit”.

Villiam oli osallistunut tammikuussa 1918 jääkäri *Woldemar Hägglundin* johtamaan Venäjänseuran retkeen ja Kämärän asemalla tapahtuneeseen aseelliseen yhteenottoon punaisten kanssa. Suvun tarina kertoo, että eräänä päivänä hän oli tullut taistelusta kuumissaan ja karvahattu läpiammuttuna kotiin, juonut kousikkaisen vettä tuvannurkan vesisävisä ja pyytänyt isäänsä pikaisesti valjastamaan hevosen reeneen eteen. Hän lähtisi saman tien Pohjanmaalle, Vöyriin, jossa oli aloitettu sotilaskoulutus.

Junalla mentiin silloinkin, ja jännitettä oli ilmassa, kun ei koskaan tiennyt, milloin matka katkeaisi punaisten hyökkäykseen tai katkaistuun rataan. Perille kuitenkin päästiin, ja koulutus olikin ollut tiivistä ja tehokasta. Koti jäi taakse, mutta isänmaan etu vaati lähtemään sitä puolustamaan kapinoitsijoita vastaan ja karkottamaan venäläiset joukot maasta.

Rintamalle ja kohti Tamperetta

Montaa viikkoa ei Vöyriissä koulutusta ehditty saada, sillä jo maaliskuun alussa tuli käsky, että vöyriiläiset lähtevät rintamalle kohti Hämettä ja Tamperetta. Vöyriin koulun 5. komppanian, johon Villiam kuului, sotaretki vei Alavuden, Virtain, Vaskiveden, Kurun ja Muroleen kautta Tampereen porteille, Messukylään, jonne joukot saapuivat 25.3.1918.

Nyt junassa istuessaan reilun vuoden takaiset tapahtumat alkoivat elävästi vyöryä Villiamin mieleen. Tampere oli saarrettu, ja 5. komppania taisteli tiensä Tammelan kaupunginosan kautta Lapinniemen, jossa majoituttiin puuvillatehtaaseen 29.3.

Tammelassa oli pyhäjärveläinen, 19-vuotias *Antti Pusa* Pyhäkylästä haavoittunut. Tuttuja miehiä tietysti, kuten veljensäkin.

Lapinniemessä oli aikaa hengähtääkin, vaikka keskellä sotaa oltiinkin. Kalenteriinsa hän merkitsi seuraavan päivän kohdalle: ”Lapinniemi. Vänrikki Tolonen haavoittui. Pääsiäinen, kaunis keväinen päivä (elettiin herroiksi)”. Todellakin, tehtaan kutosaleissa riitti kangaspakkoja päänalusiksi, saatiin ruokaa, päästiin peseytymäänkin.

Nyt oltiinkin jo Hiitolassa, vaihdettiin Viipurin junaan. Piletin ilmestyi toinen reikä. Piletti rintataskuun, ja Villiamin muistelu jatkuivat.

Tampereen valtaus – läheltä piti

Päivämäärä 3.4.1918 oli painunut Villiamin mieleen ikuisesti. Se oli keskiviikko. Sinä aamuna klo 03.15 aloitettiin Tampereen valtaus. Kaikki valkoiset joukot, joita kaupunkia saarrosta, lähtivät liikkeelle, kun tykistö oli ensin valmistellut hyökkäystä. Vöyriin koulun 5. komppania sai tehtäväkseen talojen puhdistamisen Aleksanterinkadun ja Viinikankadun välillä. Se olikin hermoja raastavaa, sillä vihollinen saattoi ampua mistä piilosta tahansa. Kaduilla kuljettiin tiukasti seinien vierustoilla ja pälyiltiin samalla kiväärit valmiina kohti ikkunoita ja talojen syvennyksiä.

Ja silloin se tapahtui, Kansalaisopiston kiviporin pielessä kyyristellessä. Villiam tunsu kyljessään kovan iskun. ”Aivan kuin olisi halolla lyöty”, hän nyt mielti. Hän oli tutkinut pikaisesti kampeensa, asetakkinsa ja reppunsa. Luoti ei ollut onneksi häneen osunut, mutta millien päästä se kuitenkin meni. Reppuun oli osunut, ja kun repusta kaivoi puhtaana paidan ja rukouskirjan ja kalenterin, niissä kaikissa oli keskellä reikä. Huhuh, läheltä meni.

Myöhemmin, kun tilanne oli rauhoittunut, ja kaupunki oli saatu vallattua, hän kirjoitti kalenteriinsa ja rukouskirjaan, jollainen oli jokaiselle valtaukseseen osallistuvalla jaettu, merkinnän tuosta ”läheltä piti-tilanteesta”. Silloin oli varjelus todellakin ollut mukana. Kaupungin valtaus tarkoitti tuhansille punaisille vankeutta, ja jälkiselvittelyt olivat ankarat. Lauantaina 5.4 Vöyriin koululaiset marssitettiin Iidesjärven itäpään rautatieylikäytävälle, jossa kenraali

Majuri Villiam Toiviainen.

Mannerheim tarkasti joukot. Villiam korotettiin aliupseeriksi.

Karjalan rintamalle – sota päättyi

Kauniit alkusyksyn maisemat vilahtelivat junan ikkunan takana. Nyt oltiin jossain Antrean tienoilla. Juna puksutti, isäntä vastapäästä lukea tihrusti Käkisalmen Sanomia.

Tampereen jälkeen sotapolku oli kulkenut kotiseuduille, Karjalan rintamalle. Antreassa tuli komennus Karjalan Armeijakunnan esikuntaan ja sieltä Ahvolaan jääkäriluutnantti Salmisen pataljoonaan ja vääpeli Kinnusen 2. komppaniaan. Viipurin ympäristön taisteluihin hän osallistui. Tätä Villiam ei vielä silloin tiennyt, mutta samana päivänä eversti Sihvo oli saanut Mannerheimilta sähkeen, jossa tämä toivoi, että ”jos mahdollista Teidän rykmenttinne saisivat jäädä Viipuriin muutamiksi päiviksi lepäämään, koska katson, että karjalaiset ovat enemmän kuin muut saaneet lakkaamatta taistella”. Villiamin sota päättyi samana päivänä Hovinmaalla.

Viipurissa toukuun ensimmäiset päivät 1918 olivat jälkeen päin muisteltuina vapauttavia, mutta myös katkeria päiviä. Sodan jälkiselvittelyt olivat

hävinnelle osapuolelle ankarat, ja omienkin parissa tapahtui voitonhuumassa ylilyöntejä, kun säveltäjä *Toivo Kuula* haavoittui Seurahuoneella kuoletavasti. Näistä Villiam ei onneksi tainnut tietää. Kalenterimerkinnän ansaitsi käynti ”Heidmanin saunassa”.

Sortavalaan ja sotilauralle

Juna lähestyi kovaa vauhtia Viipuria. Niin, sitten alkoi Sortavalan aika minulla, Villiam ajatteli, ja suu kääntyi hienoiseen hymyyn. Joukko-osasto ja järjesteltiin uudelleen. Karjalan rykmenttiin myös hän siirtyi. Joukko-osasto muuttui elokuussa sitten Laatokan jalkaväkiryk-

Villiamin repussa ollut kalenteri ai osuman Tampereella 3.4.1918.

Neljä polvea Toiviaisia Kostermaassa vuonna 1924: vasemmalta Maunu Jaakonpoika (1847-1927), Jaakko Maununpoika (1871-1952), Villiam Jaakonpoika (1894-1954) ja Mauri Villiaminpoika (1922-2017).

menti 6:ksi ja tämän vuoden maaliskuussa Viipurin rykmentiksi. Nyt alkoi Villiamilla alokkaiden kouluttaminen, olihan hän aliupseeri. Ja joukko-osastot saivat tehtäväkseen rajojen vartioinnin, ensin Salmissa ja sitten Suojärvellä.

Ostinhan minä sieltä ensimmäisillä päivärahoillani taskukellonkin, ja teetin uuden sotilaspuvun, hän muisteli mielissään. Silloin alkoi jo olla selvää, että kylä minä nyt tämän sotilaan uran olen itselleni valinnut, Villiam tuumasi.

Elettiin kuitenkin vielä pitkään köyhää ja puutteenaista aikaa. Muistan kun päällystökursseilla ruokana oli homehtunutta leipää 250 grammaa, matoista hevosenlihasoppaa ja 15 grammaa voita päivässä. Näillä piti kuitenkin pärjätä, ja kasarmipäivien ohjelma täyttyi harjoituksissa, kiväärien puhdistuksissa ja tarkastuksissa, marssiharjoituksissa, "akseerauksessa" ja luentoja kuuntelemalla.

Mutta olihan sitä muutaakin, kun oltiin vapaalla palveluksesta. Kävin kerran peräti susijahdissa Impilahdella; saunassa käytiin useinkin, ja joskus oli kaupungilla varaa ihan kahviin ja suklaaseen. Tupakkaan meni tietysti myös rahaa, mutta pitäähän sitä pieniä nautintoja itselleen sallia.

Päällystökurssi järjesti Sortavalan kaupungintalolla tanssiaiset, Vakkosalmella käytiin kuuntelemassa soittoa, ja Seurahuoneella syömissä. Kesäkuun 17. päivänä sitten annoin kirjallisen sitoumuksen sotapalvelukseen Suomen tasavallan armeijassa ja siitä se varsinaisesti alkoi tämä minun sotilasurani, Villiam pohdiskeli.

Kauniimpaa sukupuolotakin tavattiin, kun Villiam kävi "neiti Oksalan" kanssa Valamossa juhannus-

päivänä 1918. Kesäkuun lopulla matkustin sitten muutaman päivän lomalle kotiin Pyhäjärvelle. Menomatalla yövyin Pusalla Pyhäkylässä, jossa muistelemista riittikin. Kostermaahan Villiam tuli, kun kesä oli kauneimmillaan. Vanhemmat, sisaret ja veljet olivat tietysti pakahtua uteliaisuudesta halutessaan tietää esikoispojan ja veljen vaiheista ja edesotamuksista – tai vaikkapa neiti Oksalasta.

Kotona käytiin nuotalla, paistettiin rannalla kaloja. Siintävä, kirkas Pyhäjärvi silmien edessä, Autiorannan venevalkaman nuotakodot ja tervalle tuoksuivat veneet, paistetun kalan herkullinen maku, kirkas kesäinen päivä. Takana kestetyt vaivat ja voitot vaarat. Illalla kotisauna ja raukeus jäsenissä. Pyhäaamun rauha seuraavana päivänä, koko päivä omaisten kanssa. Jaksoi sitä palata palvelukseen Sortavalan.

Eipä tullut neiti Oksalasta minulle morsianta, kun tapasin kesällä neiti Eeva Saikkosen, Sortavalan maalaiskunnan Suur-Rytystä kotoisin olevan tytön. Eeva työskenteli Sortavalan sentraalissa. Elokuussa sitten suhde alkoi olla vakavan sorttista jo. Eeva osasi venäjääkin, kun oli ollut veljensä luona Pietarissa, ja hän oli virkeäluontoinen. Sielunkumppanit olivat löytäneet toisensa.

Vartiopalvelus sitten jatkui rajapitäjissä tämän vuoden 1919 puolella, ja olimmehan me osaltamme mukana Aunuksen retken tapahtumissakin. Varsinaiseen sotaretkeen en osallistunut, mutta sain kuitenkin Aunuksen retken muistomitalin koristamaan rintapieltäni, monien muiden merkkien rinnalle.

Mutta nyt tullaankin jo Viipuriin, linnan torni pilkatti rakennusten takaa. Matka oli mennyt

joutuisasti, kun sai olla omien ajatustensa kanssa. Vaikka onhan näitä junamatkoja viime vuosina kertynytkin aika lailla, Villiam ajatteli, ja astui reppuineen asemalaiturille.

Jälkisanat

Tämä aikamatka, kuvitelma isoisäni vaiheista sai alkunsa, kun löysin hänen jäämistöstään yli satavuotiaan junalipun. Laiton piletin takaisin isoisäni Villiamin papereiden ja muistojen joukkoon, ja mietin, miksi hän juuri tämän piletin säilytti. Kaikki tulevat vuosikymmenet, sotavuodet, ja sotien jälkeiset vuodet? Piletin kaverina kalenterin välissä on pieni hiuskiehkurakin. Sekin on kulkenut mukana kaikissa elämänvaiheissa.

Villiam Jaakonpoika Toiviainen (1894-1954) syntyi Vpl. Pyhäjärven Kostermaassa suurperheeseen ja tilalle, jota hänen esivanhempansa olivat hänen syntymäänsä mennessä viljelleet jo vuosisatoja.

Villiam Toiviainen ja Eeva Saikkonen avioituivat 4.6.1920. Heille syntyi neljä lasta: Mauri (1922), Kirsti (1926), Paula (1928) ja Jaakko (1936).

Villiam siirtyi heti 1920-luvun alussa suojeluskuntajärjestön palvelukseen, ensin Elisenvaaraan paikallispuoluejohtajaksi ja touko-kuussa 1923 Sortavalan III alueen aluepäälliköksi, ja kymmenen vuotta myöhemmin VI alueen aluepäälliköksi Uukuniemelle, missä tehtävässä hän toimi aina talvisotaan saakka.

Aluepäällikkönä hän oli kouluttamassa uukuniemäläisiä miehiä, jotka sittemmin palvelivat hänen komppaniassaan Kollaalla. Naapurikomppaniassa päällikkönä oli Aarne "Marrokon kauhu" Juutilainen. Erkki Palolammen teos

"Kollaa kestää" teki paitsi Juutilaisesta kuolematoman, mutta nosti myös Villiam Toiviaisen upseerihahmon esille. Nämä päälliköt olivat luonteiltaan hyvinkin erilaisia. Toiviainen oli rauhallinen, itseään korostamaton ja syvästi uskova mies, mutta myös syvän ja aidon huumorin täytetty. Villiam Toiviainen pääsi esille myös Jorma Heiskasen teoksessa "Kenttäpappina Kollaalla", jossa häntä kuvataan omassa luvussaan.

Kapteeniksi hänet ylennettiin talvisodan lopussa, ja majuriksi vuonna 1943. Jatkosodan alussa hän osallistui mm. Sortavalan valtaukseseen ja Valamon miehittämiseen, josta Villiam myöhemmin totesi olleensa "Valamon viimeinen igumeni". Kesällä 1944 olivat edessä kovat taistelut Portinhoikassa ja Ihantalassa, joiden vuodesta kertoo myös se, että Villiam oli luovutettava joukko-osastonsa komento kesken taistelujen, koska hän joutui sotilas-sairaalaan. Olihan hän jo ikämiehiä, lähes 50-vuotias, ja takana oli yhtäjaksoista sotilaan uraa yli neljännesvuosisata.

Sodan jälkeen elämä jatkui perheen kanssa Kuusankoskella, jossa Villiam toimi seurakunnan taloudenhoitajana. Meneiden vuosikymmenten rasitukset olivat kuitenkin vienneet terveyden, ja Villiam Toiviaisen maallinen vaellus päättyi kuukautta ennen hänen 60-vuotispäiväänsä lokakuussa 1954. Kuusankosken hautausmaalla majuri Toiviainen saatettiin haudan lepoon sotilaallisin kunnianosoituksin. Siinä kunnioitettiin sen pyhäjärveläismiehen elämää ja sotilasuraa, jonka alkuvaiheista tuo vuoden 1919 junapiletti on jäänyt meille jälkipolville muistoksi.

Vammalan Karjalaseura

Mukana näyttelyvalmisteluissa

□ Esa Mäkinen

Siun ja miun – Viipurin läänin Pyhäjärvi -näyttely on avoinna Sastamalan seudun museossa 3.10.2020-31.8.2021. Ensimmäinen talkoopäivä näyttelyn pystyttämiseksi oli 16.9. Amanuensis Emma Kurki pitää tarkkaa kirjaa aineistosta, jolla kullakin oma koodinsa, myös kuljetuksiin liittyen. Näissä kuvissa mukana lähtee muun muassa jäätuura, silitysrauta, kuokka, reki-välly ja kenttäpostia. Tervetuloa näyttelyyn!

Väitös evakkojen lasten yhteisestä tarinasta

Tuore Hellä Neuvonen-Seppäsen kerronnallinen väitöskirja "Menetetyn Karjalan valot ja varjot: Siirtokarjalaisuus evakon lapsen elämässä" on pioneerityö sotien jälkeen syntyneistä evakkojen lapsista, jotka eivät itse ole kokeneet henkilökohtaisesti sotaa.

Itä-Suomen yliopistossa 29.8.2020 hyväksytyn tutkimuksen laajana viitekehystenä on narratiivisen kiertokulun malli ja siinä erityisesti sisäinen tarina.

Väitöskirjaa varten on haastateltu 5 evakkoa, 24 jälkipolviin edustajaa. Tavoitteena oli löytää kertomusten ja henkilökohtaisten sisäisten tarinoiden avulla laajempi kollektiivinen tarina siitä, keitä evakkojen lapset ovat. Väitöskirjan ydinajatuksena on se, että perheen tarina siirtyy osaksi lapsen elämäntarinaa.

Väitöskirjassa evakkojen lapset arvioivat evakkovanhempiensa karjalaisuutta ja sitä, miten karjalaisuus näkyi kotona sekä konkreettisesti että ilmapiirissä. Evakkovanhemman kaippu Karjalaan ja juuretunne näkyivät usein siirtyneen osaksi lasten elämäntarinaa.

Siirtokarjalaisilta evakoilta siirtyi lapsille sekä valoa että varjoa. Lapsen elämää valaisivat karjalaiset myönteiset ominaisuudet, kuten yhteisöllisyys, iloisuus ja myönteinen asenne elämään sekä neuvokkuus ja kekseliäisyys. Taakaksi saattoi muodostua opittu tarve miellyttää muita, jotta tuntisi itsensä hyväksytyksi.

Poiminta: evakkolapset.fi/Terttu Munnukka

Kirkon Sanoma

Jumalan varjelus

KUVA: KUVATEEMU

□ Silja Forsberg

Kesällä lehdessä oli uutinen pienen tyttösen menehtymisestä veneturmassa. Tällaiset onnettomuudet pysäyttävät ja panevat ajattelemaan: ”Missä on Jumalan varjelus?” Jumalan ajatuksia ja hänen toimintaansa me emme voi luodata. Meillä on kuitenkin aina avoin tie Jumalan luo rukouksessa ja avun pyytämisessä.

Raamatusta puhutaan paljon Jumalan varjeluksesta. Isä meidän rukouksessa pyydetään: ”Päästä meidät pahasta”. Meidän tukemme ja turvamme elämässä on jatkuva Jumalan varjeluksen pyytäminen. Vaikka näemme ympärillämme ja itse koemme surullisia ja pelottavia asioita, voimme kuitenkin uskoa ja luottaa, että Jumala on lähellä meitä. Me emme voi antaa ohjeita Jumalalle, miten meidän elämämme kulunut tulisi mennä. Meillä on kuitenkin aina mahdollisuus rukouksessa kertoa huolestamme ja murheestamme, pelkomme ja epäilyksemme.

Martti Luther korostaa ”Isä meidän”-rukouksen yhteydessä, että jos aiomme varjeltua ja päästä eroon kaikesta pahasta, on Jumalan nimi ensin pyhittävä. Pyhittäminen on Jumalan kiittämistä, ylistämistä ja kunnioittamista sekä sanoin että teoin.

Koettuja kipuja ja menetyksiä ei voi poistaa, mutta Jumala on läsnä kaikkialla ja kaikkein raskaimmalakin hetkellä.

Psalmi 16 kertoo Jumalan huolenpidon kokemuksesta näin: ”Minä kiitän Herraa, hän neuvoo minua. Yölläkin kuulen sisimmässäni hänen äänensä. Minä pysyn aina lähellä Herraa. Kun hän on oikealla puolellani, minä en horju”.

Kun mietimme elämämme kulkua, voimme löytää paljon hyvää: Jumalan varjelusta ja kiitoksen aiheita. Ne rohkaisevat pohitsemme edessä olevaa aikaa. Ja silloinkin, kun uskomme ja rohkeutemme horjuu ja vastoinkäymiset ahdistavat, voimme luottaa, että Jumala näkee meidät ja johtaa elämämme kulkua Hänen luokseen.

Väitös

”Mariasta tulee tohtori”

Otsikon sanat lausui Marian pappi pojantyttärestään tämän ollessa vielä keskenkasvuinen. Vuosia myöhemmin pappi lausutus toteutui.

ETM **Maria Heikkilä** väitteli perjantaina 7. päivä helmikuuta 2020 Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa aiheesta ”Nutrition knowledge and skills among young endurance athletes” eli ”Nuorten kestävyysurheilijoiden ravitsemustiedot ja -taidot”. Vastaväittäjänä oli dosentti **Hanna**

Lagström, Turun yliopisto, ja kustoksena oli professori **Mikael Fogelholm**. Väitöskirja on julkaistu sarjassa YEB-väitöskirjasarja. Väitöskirja on myös elektroninen julkaisu ja luettavissa E-thesis palvelussa.

Miksi tämä väitöksen aihe? Maria on harrastanut hiihtoa pikkutyöstä asti, myös kilpaillut. Opiskeluvuosi Norjassa lisäsi hiihtoinnostusta ja pitkän matkan massahiihdotkin ovat hänelle itse koettuja. Opiskelujen ohessa Maria on vuosien ajan valmentanut

Espoon Hiihtoseuran nuorten ryhmää sekä ollut henkilökohtaisena valmentajana usealle saman seuran hiihtäjälle. Aihealue oli hänelle tuttu, mutta sitä oli vähän tieteellisesti tutkittu. Maria sai kannustusta tehtävään ja apurahakin järjestyi. Niinpä sitten, sinnikkyttä kysyneen uurasituksen jälkeen oli väitöstilaisuuden aika.

Maria on syntynyt Espoossa ja käynyt siellä koulunsa. Hänen vanhempansa ovat **Eija Ehrukainen** ja **Matti Heikkilä**, joiden sukujuuret levittäytyvät laajalle. Eijan isä **Heino Ehrukainen** on kotoisin Ilo-mantsin rajan taakse jääneeltä alueelta ja äiti **Helmi o.s. Huttunen** oli Vehmersalmelta, läheltä Kuopiota. Matin vanhemmista Helge oli Huittisten Rekikoskelta ja äidin, **Anna-Liisa o.s. Pulakan** juuret ovat Vpl. Pyhäjärven Noitermaassa.

Veljesten Matin ja Markun lapsista vanhimmat, Maria ja Olli, Kaisa ja Lasse ovat käyneet mumminsa kotiseudulla. Toivottavasti matka toteutuu vielä Miikan ja Tiinankin kohdalla.

Joskus käy niin, että elämään kuuluvat ilon ja surun hetket tulevat saman aikaisesti. Näin kävi Marian väitöstilaisuuden kohdalla. Tilaisuus oli perjantaina. Kaksi päivää aiemmin Marian pappi

kaatui vakavin seurauksin. Hän pääsi kyllä nopeasti TAY:iin tutkimuksiin, mutta torstaina lääkäri ilmoitti, että mitään ei ole tehtävissä ja Helge-pappa lähetettiin Nokian terveyskeskuksen vuodeosastolle. Sovimme läheisten kesken, että Marialle ei kerrota mitään tapahtuneesta. Maria sai rauhassa keskittyä vaativaan tilaisuuteen ja viettää iltajuhlaa, ”karonkaa” vapautuneesti läheistensä ja ystäviensä seurassa. Toisten kohdalla, kuten Markku myöhemmin totesi, ”tunteet liikkuiivat silloin laidasta laitaan”.

Seuraavana päivänä Maria ja kaikki yksitoista juhlaan osallistunutta läheistä tulivat Nokialle sairasta tervehtimään. Pappa lepäsi tajuttomana vuoteellaan, mutta vielä oli mahdollisuus silitellä hänen poskeaan. Maanantaina, 10.2.2020 Helge kuoli. Hänen elonaikinsa oli 92 vuotta.

Elämä jatkuu ilon ja surun vaihteluineen. Lapsenlapset ovat isovanhemmille suuri ilonaihe. Niin meilekin, Helgelle ja minulle. Kiitollisin mielin toivon Marialle ja jokaiselle lapsenlapsellemme elämänvaiheisiinsa parasta, mitä voin, Jumalan siunausta.

Mummi

Valmistunut

Kuvassa hymyilevä **Serita Lång** valmistui Sastamalan Äetsässä ylioppilaaksi vuonna 2016 ja fysioterapeutiksi 2020 Porista. Serita sai 2020 apurahan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä.

Seritan vanhemmat ovat **Anu Marjamäki** ja **Esa Lång** ja Seritan isovanhemmat edesmennyt **Veikko** ja Huittisissa edelleen asuva **Ellie Marjamäki** (o.s. Happoneni). Elli-mummo on syntynyt Vpl. Pyhäjärven Keljan kylästä ja hänen vanhempansa olivat **Arvi** ja **Annamari Happonen**.

Oloinen tapaaminen

Pärssisen sisarukset yhdessä pitkästä ajasta.

□ **Pirkko Leskinen**
Kankaanpää

Oli suuri ilo saada vieraikseni veljeni **Pauli Pärssinen** Helsingistä ja sisareni **Marjatta Elion** Tampereelta. Kiitos Paulin Petri-po-

jalle, joka ei antanut isänsä yksin ajaa Helsingistä Tampereen kautta Kankaanpäähän vaan käytti yhden lomapäivistään näin mahdollistaen meidän yli kahdeksankymmppisten tapaamisen monen vuo-

den jälkeen. Muistelimme lapsuus- ja nuoruusajkoja vanhempiemme **Helmi** ja **Viljo Pärssisen** turvallisesa kodissa.

Tuore Pärssisten sukukirja oli nyt ajankohtaista tutkittavaa. Kiitos kaikille

kirjan teossa olleille henkilöille monivuotisesta urakasta.

Paulin kanssa lähetämme Marjatalle lämpimät onnittelet pian koittavan syntymäpäivän johdosta!

Pietarista Pyhäjärvelle tuotu sokeriastia säilyi evakkomatkat ja päätyi Tuusulaan

□ Kaarina Pärssinen

Vähälukuisia ovat ne esineet, jotka syntymäkodistani Vpl. Pyhäjärveltä ovat enää tallella evakkomatkojen ja niiden jälkeisten monien muutosten jälkeen.

Täytin neljä vuotta perheemme muuttaessa 1946 Kiiikkaan Ritalan talon pihapiiriin rengin mökkiin. Ison perheen evakkokuorman jälkeiset tavarat kulkivat mukana päätyen vihdoinkin vanhempieni hankkimalle, Kallioniemeksi nimetylle tilalle, Ruotsilan kartanon maille.

Sinne rakennettiin navetta, jonka päätyyn muutettiin. Samaan pihapiiriin, kallionkupeeseen valmistui kodiksemme asuinrakennus joulun 1948 edellä. Seuraavana syksynä aloitin kansakoulun Kirkonkylän koulussa, minne matkaa tuli lähes kolme kilometriä.

Ruotsilankylä muodostui Vpl. Pyhäjärveltä evakoksi lähteneiden kodeista. Nämä paikat ovat nykyisin osa Sastamalan kaupunkia. Alkuperäisten pyhäjärveläislähtöisten evakoiden jälkeläisiä asuu enää yhdessä yhdeksästä Ruotsilankylän talosta. Se sattuu olemaan Kallioniemi.

Tärkeimpiä evakkomatkalta mukana otetuista tavaroista ovat maanviljelijäperheessä erilaiset maatalouteen ja karjanhoitoon liittyvät tarvekalut, välineet ja sen aikaiset koneet kuten aurat, niitto- ja haravakoneet sekä mm. esineistöä pientä sepän

pajaa varten. Astioita, mutta vain ruokataloudessa välttämättömiä, kulki mukana myös muutosta toiseen. Kaikkien esineiden ja tavaroiden suhteen elettiin niukuudessa ja köyhyydessä.

Maria-äitini (1900-1987) antoi minulle, nuorimmaisellen, jäljellä olleista harvoista esineistä muutaman pienen esineen muistoksi vanhemmistani ja kodistani. Kaksi kaunista pientä astiaa, mitkä sain muistoksi, ovat molemmat lasisia sokeriastioita. Toinen niistä, tinasangallinen sokerikko on sotia edeltäviltä vuosikymmeniltä. En muista enää siihen liittyvää tarinaa lähemmin.

Toinen, lasiesineenä raskastekoisempi, on äidin kertomaan mukaan tuotu kauppamatkoilta Pietarista, joskus edellisen vuosisadan vaihteen tienoilla, ennen Suomen itsenäistymistä. Tiedetään, että oli yleisesti Kannaksella tapana käydä myymässä elintarvikkeita ja maatalouden tuotteita Pietarissa.

Onko sokeriastia peräisin äidin syntymäkodista Konnitsasta, hänen isänsä **Juho Juhonpoika Kaasalaisen** (1878-1938) Pietarista tuoma? Vai mahdollisesti tätä vanhempi, jo 1897 kuolleen isoisäni **Juho Heikinpoika Pärssisen** (1838-1897) Kahvenitsan kotiinsa hankkima?

Olen nähnyt Riihimäellä Suomen Lasimuseon vitriinissä yhden täsmälleen

samanlaisen sokerikon. Se oli esillä museon peruskokoelman näyttelyssä 1990-luvulla.

Oma elämäni kulki niin, että muutin keskikoulun Vammalassa päätyttyä toukokuussa 1960 kotoani Tampereelle. Tila oli siirtynyt isäni sairastuttua veljeni haltuun ja vanhempani jäivät asumaan kotiinsa syytingillä. Tampereelle muutettuani Aati-isäni (1892-1960) menehtyi kurkkusyöpään jo heinäkuussa 1960. Siteet Kallioniemeen ja kotiini säilyivät melko tiiviinä siihen saakka, kun äitini tammikuussa 1987, kolme viikkoa ennen 87-vuotispäiväänsä kuoli sydänkohtaukseen menehtyneenä omaan sänkyynsä. Esineitä tai muuta aineellista perintöä ei vanhemiltani heidän kuoltuaan juuri jäänyt meille vielä elossa silloin olleille lapsillemme jaettavaksi.

Tuntuu arvokkaalta pidellä käsissään näitä kahta pientä vaatimatonta lasiesinettä.

Ne päätyivät mukana Tuusulaan, missä olen asunut kaikkein pisimpään elämäni varrella. Jonain päivänä vielä menen Lasimuseoon entiseen kotikaupunkiini Riihimäelle, mistä muutin tänne keväällä 25 vuotta sitten ja selvitän, mitä tiedetään näistä muistoksi saamistani sokerikoista.

Paksua puristelasia oleva sokerikko on reilusti yli 100 vuotta vanha.

Tinareunus ja kantokahva ovat puristekristallisen sokerikon hienoutena.

KUVAT KAARINA PÄRSSINEN

Evakkoesineen tarinoita

Kaarinan ja Anna-Liisan kertomukset aloittavat nyt uuden sarjan, johon toivotaan lukijoiden lähettävän kuvia ja kertomus omasta tärkeästä suvun vaiheisiin liittyvästä esineestä ja sen omistajista.

Aisakellon tarina

□ Anna-Liisa Heikkilä

Pesin vuosikymmenien likoja vanhasta aisakellosta, lap-suuskodista minulle kulkeutuneesta.

Yllättäen tummaksi muutuneesta kellosta paljastui alkuperäinen, kauniisti kirjailtu pintakerros. Siinä erottaa himmeästi kuparille kiiltävät raidat, vuoroin ohuet viivat ja vuoroin koukeroinen kuviointi. Olen arvellut, että kello olisi Pietarista lähtöisin, mutta siitä ei ole varmuutta. Isäni (1894-1965) olisi kellon vaiheista varmaankin tietänyt, mutta hänen eläessään eivät tämän kaltaiset asiat vielä minua kiinnostaneet.

1800- ja 1900-lukujen vaihteessa isän isä, **Pulakan Mikko**, teki kannakselaisten ja siis pyhäjärveläismiestenkin tapaan kauppamatkoja Pietariin. Mikko-äijä vei sinne matikkaa eli madetta, mitä pietarilaiset kevättalvisen, pitkän paaston aikana halukkaasti hankkivat.

Vanhimmat sisaruskeni, Aura ja Veikko, kertoivat nähneensä kodin ulkorakennuksessa noilla matkoilla käytettyjä madetyynyreitä. Kalat piti tietysti saada perille tuoreina, ja siksi ne kuljettiin vedellä täytetyissä tynnyreissä.

Omapäätelmäni on, että isäni olisi ostanut tämän tarinan kellon joltakin Pietarin-matkaltaan. Jos ja kun näin on, niin

kauniin ja heleäänisen kellon hän on osannut valita. Aisakelloa tarvittiin, sillä tavallisesti Pietarin matkaa tehtiin ryhmissä, usein aamu- ja iltapimeässäkin, ja silloin kellonkilkatus oli tärkeä merkkiäni kanssa kulkijoille.

Aisakello oli käytössä myöhemminkin, isän aikana. Ainakin joulukirkkomatkoilla sen ääntä opittiin kuulemaan. Talvisotaa pakoon lähdettäessä saatiin varsin vähän tavaraa mukaan, tuskin silloin kukaan ainakaan aisakelloa ajatteli.

Jatkosodan aikana, 1942, palaneen kotimme tilalle rakennettiin vanhaa, hyväkuntoista muuria hyödyntäen uusi asuinrakennus.

Kun sitten talon piippua nuohottiin, hormista irtoisi jokin painava möhkäle ja putosi muurin pohjalle. Ihmetys oli suuri: vanha, tuttu aisakello! Miksi "väliaikaisasukkaat" olivat sen piippuun laittaneet, sen vain he tietävät. Mutta löytäjä kello.

Seuraavalle evakkomatkalta isä otti sen mukaan. Uusilla asuinsijoilla kello palveli "vellikellona" eli kutsui muun muassa läheisellä suulilla olleita tiilentekotalkoolaisia syömään. Ja kun vielä hevosella liikuttiin, oli se joskus kirkkomatalla omassa tehtävässään, aisakellona. Nyt se on "eläkkeellä" ja muistuttaa, että tarinansa on silläkin.

Vanha aisakello on kokenut monia, outojakin vaiheita.

KUVA: MARKO HEIKKILÄ

Helmin ja Erkin mystinen tarina - hylkäsikö kurkijokelainen äiti lapsensa Pyhäjärvelle

VALOKUVAT: ANNIKKI HYVÄRISEN KOTIARKISTO

□ Matti Hyvärinen

Jyväskylä

Juureni ovat Karjalassa. Isäni oli kotoisin Sortavalan mlk:sta ja äitini Kurkijoelta. Tutkin nyt serkkujeni kanssa äitini suvun mystistä tarinaa. Tiedämme, että äidilläni oli sisar, vuonna 1911 Kurkijoella

syntynyt *Helmi Maria Inkinen*, joka kuoli 16.5.1935. Tiedämme myös, että hänellä oli poika Erkki, mutta hänen syntymäaikaansa emme tiedä. Syntymäpaikkakin on arvoitus. Syntykö Erkki kotisaunassa vai kenties Käkisalmen sairaalassa? Isästä ei myöskään ole mitään tietoa, eikä Erkin sukunimestä, mutta oletamme sen olleen ainakin aluksi Inkinen. Kurkijoen seurakunnan arkistoja emme ole vielä tutkineet.

Pyrimme nyt selvittämään Erkin kohtaloa äitinsä kuoleman jälkeen. Harmittaa, kun ei aikanaan tullut kyselyä, mutta kun asia ei silloin nuorempana niin kiinnostanut.

Vuonna 1928 syntynyt äitini kertoi, että hän oli joutunut jäämään pois koulusta vuoden ajaksi hoitamaan Erkkiä. Josakin vaiheessa Erkki on muuttanut isänsä luokse, mutta emme tiedä minne. Tätiäni pyrki aikanaan jäljittämään Erkkiä ja hän sai selville Erkin asuneen ja kuolleen jossakin Pohjanmaalla. Sinne jäljet katosivat.

Miten Vpl. Pyhäjärvi sitten liittyy tarinaan? Oheisessa lehtileikkeessä on mielenkiintoinen uutinen Käkisalmen Sanomista 2.4.1935. Uutinen nuoresta naisesta, joka oli tullut sairaan lapsensa kanssa Pyhäjärvelle maaliskuussa 1935. Oliko tämä nainen Helmi Inkinen ja jos oli, niin miksi hän tuli Pyhäjärvelle? Naisen iäksi mainitaan n. 24 vuotta, mikä täsmää

Erkin äiti Helmi Inkinen.

Erkki hoitajan sylissä.

Erkki betoniportailla.

vuonna 1911 syntyneeseen Helmiin. Nainen oli ensin sanonut olevansa Jaakkimasta, mutta myöhemmin kertonut olevansa Kurkijoelta. Uutisen mukaan nainen oli jättänyt lapsensa hoitoon Riskun taloon Pyhäjärvelle ja kadonnut.

Äitini kuva-arkistoista löytyi kaksi valokuvaa Erkistä. Toisessa Erkki on hoitajan sylissä paikassa, jota emme ole tunnustaneet. Kuvan vasemmalla reunassa näkyy kaksi lasta, joten paikka voisi olla joko hoitolaitos tai lastenkoti. Lehtiuutinen sai meidät epäilemään, että paikka olisi mahdollisesti Pyhäjärvellä. Talon ovet, pylvää ja terassi ovat hyviä tunto-merkkejä rakennuksen tunnistamiseksi. Toisessa kuvassa Erkki seisoo jykävien betoniportaiden juurella ja taustalla on paljon pyykkiä.

Hataria ovat tietomme. Meidän serkkujen lapsuudenkodeissa ei Helmistä

juuri puhuttu, sanottiin vain hänen kuolleen nuorena. Kuolinsyykin on arvailua. Helmin ja Erkin tarina lienee ollut kipeä ja arka paikka vanhemmillemme.

Lehtijuttu voi olla väärä jälki, mutta toivomme, että Vpl. Pyhäjärvi -lehden lukijat voisivat auttaa meitä tutkimuksissamme. Kaikki tiedonriipheetkin ovat tervetulleita.

Matti Hyvärinen,
tietokirjailija
Levästentie 2 B 4,
41800 Korpilahti
p. 0400 327 613
matti.hyvarinen@
innoverkko.com

Jätti 7 viikon vanhan lapsensa.

Salaperäinen nainen Ilkukellut Pyhäjärvellä.

Toista viikkoa takaperin tuli Pyhäjärven Lastenkotiin tuntematon noin 24 v. vanha nainen mukanaan pieni 6-7 viikon vanha lapsi. Nainen ilmoitti hyvin epäroivasti nimekseen Kuismanen ja sanoi olevansa kotoisin Jaakkiman Opolasta. Kun lapsi oli sairas ja liian nuori, ei sitä voitu ottaa lastenkotiin hoidettavaksi, vaan kehoitettiin onnetonta äitiä saattamaan lapsensa lääkärin hoitoon. Tätä äiti noudattiin ja saattoi pienokaisen Pyhäjärven kunnanlääkärille, jossa annettiin sairaalle lapselle lääkkeitä ja hoitoa koskevia ohjeita. Lääkäristä palautuun poikkeksi äiti lapsensa kanssa vuokraaja Riskun taloon, jossa äiti ja lapsi otettiin hyvään hoitoon. Tällä ei nainen ollut sanonut nimeään vaan oli ilmoittanut olevansa kotoisin Kurkijoelta. Nyt kehoitettiin äitiä henkilökohtaisesti menemään lähimmän köyhäinhuoltoviranomaisen luo, joka antaisi avustusta ja matkalipun omalle paikkakunnalle.

Tätä neuvua nainen noudattiin ja lähti lähekkölevän köyhäinhuoltolautakunnan jäsenen luo. Mutta kun myöhään illalla ei naista alkanut kuulua takaisin palaavaksi, alettiin epäillä hänen viipymistään matkallaan. Myöhemmin selvisi, ettei hän ollut käynytköön köyhäinhuoltoviranomaisen luona, vaan lähtenyt pois jättäen pienen avuttoman sairaan lapsensa talonväen hoitoon. Nainen on vaikuttanut hyvin normaalilta ja siistiltä puoltta ja kaikkea päättäen on hän poistunut paikkakunnalta. Lasta hoidetaan köyhäinhuoltolautakunnan puolesta ja voi se hyvin. Poliisille on tehty ilmoitus asiasta.

Uutinen Käkisalmen Sanomissa 2.4.1935.

muurilaasti									
aviomiehen sisar									
kiukutella									
sukulaisvierailu									
								luiskahtaa irti	
savupiippu									
pyhäkengät									
sieniruoka									
								kerjätä	
vanha hevonen									
housujen vyö									
violetti väri									
								lyödä kasaan	

MURRERISTIKKO JA KYLÄPÄHKINÄ

A _ A K _ _ Ä
 _ N _ K _ A
 H _ _ P A I M I
 _ A _ S I _ M Ä _ I
 I _ A S K _ N S _ A R _
 _ A A _ A
 K _ _ V N I _ S _
 K _ L _ M A _ A
 _ E _ J _
 _ I _ M A _ Ä _ V I
 K _ V I _ A _ R I _ A
 _ O _ N I _ S A
 K _ S T _ R M _ A
 K _ N _ I A _ N _ E M _
 _ A _ N _ V A _ K A _ A
 L _ R J _ V _

Nyt mie tarvitsen Siult appuu! Mie löysin luettelon Pyhäjärven kylistä, mut vanhast paperist ol hankautunt paljon nimist kirjaimii pois. Jos Sie otat kynän käteheis ja laittelet luettelon nimilöihe viivoje kohal sopivast puuttuvii kirjaimii, niin myö saahaa yhes varmast kyllii nimet selvil.

Siulha on tietyst muistis, jot kaikkiaa kyllii ol Pyhäjärvel yli neljäkymment. Täs on nyt kuustoist kylää hakuses.

Jos näyttää liian vaikialt, ni Siul on varmast hyllyssäis kirjoi, mist voit kaivaa appuu.

Ja jos sormeis ja pää taipuut nettii käyttämää, niin google auttaa varmast ja nopiast!

Terveisin, Huru-Ukko

Oikeat ratkaisut edellisiin pähkinöihin:

HELPOHKO TEHTÄVÄ 7-8/2020

		J	U	S	K	A			
K	O	V	A	S	I	N			
		M	A	R	H	A	T	A	
			K	U	H	I	L	A	S
			K	A	P	U	S	T	A
			K	Y	T	Y			
			T	A	H	V	N	A	
K	E	R	E	T	Ä				

Pyhäjärvi AS.- ja Pyhäjärvi R-A -leimat

□ Antti Hynnä

Luovutettujen alueiden posti-historian harrastaja

Tällä kertaa Kusti polkeekin resiinalla, vaikkakaan esiteltävät leimat sininä eivät ole rautatie- tai junaleimoja.

Leimat kuitenkin liittyvät läheisesti rautateihin, sillä ne liittyvät Vpl. Pyhäjärven rautatieasemaan. Lähdetään liikkeelle aikaisemmasta, eli Pyhäjärvi R.a -leimasta (R-a tarkoittaa rautatieasemaa). Se oli toiminnassa 2. luokan postitoimistona 1.10.1917-31.12.1929, jonka jälkeen se muuttui postitoimistoksi, jona se toimi aikavälillä 1.1.1930-31.12.1936. Tämän jälkeen postitoimisto muuttui muotoon Pyhäjärvi as, joka oli toiminnassa 1.1.1937-1940 sekä 1.5.1943-23.6.1944.

Pyhäjärvi R-a -leimoja oli käytössä ainoastaan yhtä tyyppiä; leiman tunnistet ovat Mikkolan kirjan mukaisesti seuraavanlaiset:

3212.1, siltaleima, 30 mm alla tähti, 10/11 lv km, 18.12.1918-29.12.1936, R1

Merkintä 10/11 tarkoittaa, että leiman yläpuolella on 10 lohkovivaa ja alapuolella 11 lohkovivaa.

Puolestaan Pyhäjärvi as.-leimoja oli käytössä kahta eri tyyppiä seuraavasti:

3211.1, siltaleima, 30 mm tähti 10 lv, 30.8.1937-4.9.1939, R2

3211.2, yksirenkainen, 24 mm arabialainen kuukausimerkintä, 4.6.1943-23.5.1944, R4

Siis tuo yksirenkainen leima on suhteellisen harvinaisen johtuen lyhyestä käyttöaikavälisestä. Lisäksi siinä on käytetty arabialaista kuukausimerkintää, varsin yleisestihän kuukaudet on merkitty roomalaisin numeroin.

Mikäli joku ihmettelee leimojen epäloogisuutta eli sitä, että aikaisemman postitoimiston leima on järjestysluvultaan suurempi, niin asia selittyy sillä, että Mikkolan kirjassa leimat on luokiteltu aakkosjärjestyksessä.

Leimasta 3212.1 esitetään esimerkkinä vastaanottotodistuksen vastaan-

ottajan kuitti. Se on lähetetty Raudusta (leima kääntöpuolella) peltiseppä K. Itkoselle.

Leiman 3211.1 esimerkkinä esitetään kuori, joka on varustettu Pyhäjärvi as. R-lipukkeella. Tarkkaan katsoen vasemmanpuoleisessa merkissä havaitaan kuvakevirhe, valkoinen pallo miekan kärjen yläpuolella.

Leimasta 3211.2 esitetään leike päivätynä 3.9.43; tarkkaan katsoen voi havaita, että kuukausi on esitetty arabialaisella numerolla 9.

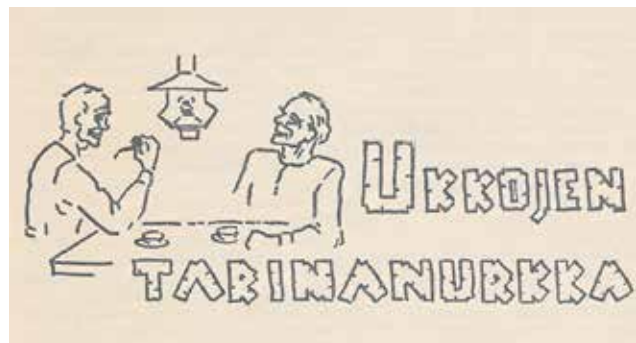

Leima 3212.1

Leima 3211.2

Leima 3211.1

Partanaama

Tämän kirjoittajaa olisi sopinut viime sodan aikana nimittää paremmin partanaamaksi kuin mieheksi. Sillä kun 1941 jouduin n.s. työkomppaniaan, niin ei siellä joutanut liioin partaa ajamaan. Ja niistä retkistäpä tässä nyt aionkin kertoilla.

1941 Hyvinkäällä, missä silloin olimme evakkona, kerättiin meidät kaikki parhaamat työkuuntoiset miehet, n. 30 miestä, ja lähdettiin kulkemaan junalla johonkin tuntemattomaan. Vaimot kävivät meitä saattamassa asemalle ja itkivät, nähtäväs-

ti arvellen, että nyt sitä heiltä ukot lähtivät rintamalle tykin ruoaksi. Mutta eipä käynyt näin. Kun kesäinen päivä oli junassa jrytetty, pääsimme Haminan kaupunkiin. Sieltä lienee joku älynielkä sähköttänyt Venäjälle, että nyt ne tärkeät miehet saapuivat tänne, joten pommeja vaan niskaan. Eikä aikaakaan, kun lentopommitus tervehdii meitä kuin sankareita ikään (Työkomppanialaisia).

Kun tämä oli ohi, meidät "luovutettiin" viejäämme, Hyvinkään suuntiota suuremmalle herralle. Tämä vei meidät Virolahdelle ja Miehikkälään. Paikkaa, missä olimme ja jossa oli jonkinlaisia parakkeja, sanottiin Puntiksi.

Lotat syöttivät ja juottivat meitä siellä muutamia päiviä, ja me puolestamme syötimme parakkien luteita, kun niil-

ti entiset ravintolähteet olivat menneet pois. Täällä otettiin meistä tarkempi selvä, kuka on nainut, kuka naimaton. Sitten lippu kaulaan ja toinen taskuun. Jopa ilmestyy näköpiiriini minulle aika tuttu ja lupsakka mies, Yläjärven kansakoulunopettaja.

Otto Karjalainen.

Hän oli päässyt esikuntakomppaniaan kirjuriksi, mutta me tavalliset "rasvanahkaiset" jouduimme pioneerikomppaniaan.

Vaan tulipa siellä vastaan toinenkin tuttu mies ja suuri sotaherra Hannukainen Salitsanrannalta. Hän ilmoitti olevansa ryhmänjohtaja ja pyysi minua ryhmäänsä. Katsokaas, asia on näet niin, että hyvällä miehellä ja hyvällä hevosella, niillä on aina kysyntää!

Sitten kun Värtsilä oli valattu ja eteneminen kohti Aunusta alkoi, meidät pistettiin, kaikki kaltaistemme työurhot, koko pataljoona, junaan ja vietiin vallattuun Karjalaan, sieltä edelleen mars Aunukseen ja Äänislinaan. Ja näillä retkillä sitä pääsi parta kasvamaan niin pojalta kuin toiselta. Olipa parran kasvamisesta monta lystiäkin. Aunuksen ja Äänislinnan naisväki kutsui meitä pitkäpartaisia tarikoiksi, ukoiksi. Mutta kun pääsin käymään lomalla

ja ajatin partani, samat henkilöt eivät enää tunteneet ja kutsuivat musikaksi, pojaksi!

Lomalla käydessäni otin itsestäni valokuvankin partasuksena. Aika karvaturvikaalta siinä mies näytti. Parturiin mentyäni kysyin parturilta, vieläkö hän luulee tällaisesta karvakerästä löytävänsä miehen. Eiköhän löydy, sanoi parturi. Ja kun hän oli käynyt koneineen ja saksineen kolme kertaa pään ympäri, jo alkoi tulla esille Vilhelmin Antti.

Mutta partani jättämistä parturiin oli minulla harmiakin. Kun menin takaisin "poppooseeni" ja liityin Ruokajonoon, huomautti sopan jakajana oleva lotta: "Kapsihan sinä tuntematon mies toiseen ruokajonoon. Emme me voi kaiken maailman miehiä syötellä." Minä puolestani huomautin, että älähän sinä Räisälän humalaisten Leena puhele niin ankarasti Anttille. Silloin vasta Räisälän tyttön silmät suurenivat ja pisti minulle kuin hyvikkeeksi nuhteesta ylimääräisen voi- ja sokeriannoksen.

Kun sitten menin hakemaan valokuvaamosta kuvaani, niin neiti, joka oli kuvan ottanut, tuli laatikkonsa luota naama totisena takaisin ja huomautti, ettei täällä valitettavasti ole teistä kuvaa. Huomautin, että olisiko siellä kuvaa aikamoisesta parta-

naamasta. Tyttö meni uudelleen laatikolleen, otti erään kuvan ja virkkoi: Onhan täällä eräs apinaa muistuttava kuva, laske lisäksi muutakin leikkiä ja nauroi makeasti.

Muuten rintamalta lomalle lähtö ei ollut aivan yksinkertainen juttu Ensini oli käytävä n.s. täisauna. Vaatteet laitettiin henkarissa 130 asteen kuumuuteen ja itse lomailija sai pestä itsensä puhtaaksi sekä liasta että täistä. Minä kumminkin tuumin, että pitäneen sinne kotipuolen tulla-ville viedä näyttiäiset, millaiset täivonkaleet meitä pureksivat yöstä ja päivää. Otin pari oikein jaloa rotua aikamoisia kyytselkiä ja pistin ne rahanpuussiini lomamatkaa varten. Vaan kurja kuolema oli nämä tavattanut minun matkalla ollessani. Tästä sain sitten sellaisen viisauden, että taisivatpa täisaunat olla rintamalla aivan aiheetta. Kuolehan näet tai nahkakukkarossakiin.

(Myypäs sinä Antti tämä täipatenttisi keikyäläisille, niin käyvät valmistamaan taskuun mahtuvia täisaunoja tulevan sodan varalle, saavat siitä suuret rahat ja sinäkin kuolet rikkaana miehenä. Toimittaja.)

Poimittu Vpl Pyhäjärvi lehdestä nro 7/1959 Mauri Hauhia

	K	A	R	V	E				
	A	I	V	I	N	A			
			A	R	E	N	T	I	
			H	A	P	R	A	S	
			K	O	H	V	I		
	K	U	R	V	I				
K	I	R	P	I	T	S	Ä		
	K	Ä	E	T	Ä				
	H	U	R	S	T	I			
			H	A	M	U	T	A	

HAASTAVAMPI TEHTÄVÄ 7-8/2020

Oikea ratkaisu.

Uuden kylänimitehtävän ja murreristikon oikeat ratkaisut kerrotaan seuraavassa numerossa.

Historialliset aseet asesepän syyniin

Jyrki Forsberg vei Pyhäjärven Suojeluskunnan koease pääsi hyvään huoltoon asesepä Jukka Lähtille. Kummankin miehen juuret ovat Vpl. Pyhäjärvellä.

□ Jyrki Forsberg

Käydessäni syntymäkodissani Huittisissa Jokisivulla kesällä 2020 sattui silmiini juttu Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä "Asesepä Jukka Lähti Rauman Lapista".

Lehti oli piirongin päällä siistin nipun päällimmäisenä ja mielenkiintoni heräsi, koska muutama viikko aiemmin olin omaan työhöni liittyen toimittanut Jukalle yhden aseennäytteen tekemiseksi.

Lehdet olivat sen takia siistissä nipussa, koska ne

olivat enoni Yrjö Forsbergin lukemisen jälkeen menossa kierrätykseen ajan hengen mukaisesti. Tässä tapauksessa kierrätys on niiden toimittaminen läheiseen sikalaan, jossa siat tykkäävät "lukea" laatuilehtiä. Enoni mukaan "Lakimiesuutiset" ovat

kuulemma suosituimpia julkaisuja. Kuitenkin päätin pelastaa Pyhäjärvi-lehden luettavakseni kaikkesta tästä huolimatta.

Luettuani jutun, ymmärsin että *Läätin Jukan* suku on Pyhäjärveltä, kuten oman äitini. Tämä tieto oli yllätys ja johti muihin ajatuksiin liittyen isoisäni *Reino Forsbergin* aseisiin.

Konnitsasta Huittisten Jokisivuun

Äitini *Eila Forsbergin* perheen jäsenet joutuivat lähtemään Pyhäjärveltä evakkoon, kuten moni muukin silloin. Ymmärtääkseni aikaa ei ollut liikaa hukattavaksi. Mummoni *Emma Forsberg* lähti kolmen lapsen kanssa kohti tuntematonta vain tärkeimmät tavarat mukaan ottaen.

Näihin tavaroihin kuuluivat isoisäni *Reino Forsbergin* aseet: luodikko, haulikko, pienoiskivääri ja pistooli. Aikanaan evakkomatkan aikana näiden aseiden luvat siirtyivät mummoni nimiin. Syy tähän on se, että Reino valitettavasti jäi viimeiselle matkalleen maanpuolustuksen vuoksi. Hallussani on nykyään jopa aselupa, jossa Laihian poliisiviranomainen on antanut hallussapitoluvan mummolleni kyseisiin aseisiin miehensä kaaduttua. Myöhemmin ne ovat siirretty enoni luvulle.

Kun sitten aikanaan mummo sai maatilalla Huittisista, aseet tietenkin seurasivat mukana. Aikanaan tuli sitten hetki, jolloin oli vuoroni tulla tähän maailmaan 1950-luvun lopussa. Vartuin Huittisissa Jokisivulla maalaisympäristössä, jossa aseiden näkyvä läsnäolo oli normaalia. Jos sain vaiheessa enoni Yrjö opetti niitä käyttämäänkin oikealla tavalla. Ne opit kantavat vieläkin.

Kiinnostus herää

Välissä meni useampikin vuosi ennen kuin suvun ja myös noiden aseiden historia alkoi kiinnostaa enemmän. Aseista hain sitten tietoa kirjoista ja jotain satunnaisesti löysinkin.

Erityisesti kiinnosti luodikko, joka oli jollain tavalla erikoinen. Sain haettua siitä joskus tietoa alan kirjoista, mutta tiedon lähde unohtui. Kuitenkin Läätin Jukan avulla tuli lopulta selväksi tänä kesänä, että kyseessä on koease, jota Suojeluskunta on kokeillut 1930-luvulla.

Ihmetystä herätti jo aikanaan se, että miten se ase liittyy isoisääni ja miten se hänelle on päätynyt. Tiedossa on ollut, että isoisäni on ollut taitava eränkävijä sekä metsästäjä ja perheessään on päästy nauttimaan hänen saaliikseen saamista riistasta useamminkin. Lukiessani kirjaa "Kotikylämme Konnitsa", (osa 1, sivu 180), sieltä löytyi yllättäen tieto, että Reino Forsberg on ollut Suojeluskunnan varapäällikkönä Pyhäjärvellä. Tämä tieto avasi asiaa jo jonkin verran enemmän. Asiasta vain ei oltu perheessä sen kummemmin puhuttu vuosien varrella.

Historialliset aseet arvoiseensa kuntoon

Kun sain nuo aseet lainaan enoltani Yrjöltä alkukesällä, päätin laittaa ne kuntoon. Jonkin verran myöhemmin tämä aiemmin mainitsemani kirjoitus Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä sattui silmiini.

Luodikko vaati huoltoa ja haulikko oli jossain vaiheessa joutunut väriin käsiin Kannaksella ja sen tukki oli murtunut. Onneksi haulikon omin luvun otanut ei ollut sitä käyttänyt

alun perin tarkoitetulla tavalla, vaan lyönyt veljeään aseennäytteen perällä. Silloin perä oli murtunut. Olisikohan sekin korjattavissa?

Lisäksi sain joitain isoisäni asetarvikkeita, joiden käyttötarkoituksia aiheutti hieman päänvaivaa. (Vrt. kuvat). Niiden käyttötarkoituksesta olenkin pitänyt pieniä arvausleikkejä.

Työssäni joudun tekemisiin paljon aseiden ja patruunoiden parissa ja sen takia olen saanut kiertää eripuolella Suomea eri tapahtumissa. Huomasin, että olemme olleet Läätin Jukan kanssa parissakin tapahtumassa yhtä aikaa. Olin yhteydessä Jukkaan ja sovimme, että tuon isoisäni aseet, luodikon ja haulikon, hänen katsottavakseen ja huollettavakseen.

Kerroin tästä sukujemme yhteydestä ja kysyin, haluaisiko hän tarkastaa vanhempiemme kotikylämme Pyhäjärven Suojeluskunnan varapäällikkön aseet. Hän ilokseni suostui tekemään sen.

Tätä kirjoitettaessa aseiden kunto ja mahdolliset korjaukset eivät ole vielä tiedossa. Sovimme, että luovutan aseet hänelle Raumalla olevassa tapahtumassa. Siellä pääsin tarkastelemaan Läätin Jukan käden jälkeä ja tiesin, että isoisäni aseet ovat hyvissä käsissä.

Jukka laittoi heti seuraavana päivänä tietoa luodikosta, joka on ollut minullekin se suurin kiinnostuksen kohde. Kyseessä on belgialaisen asevalmistajan August Francotten valmistama 7x57 kaliiperin luodikko, johon on lisätty Suomessa takatähtäimeksi diopteritähettäin, valmistajana Lahden Asepaja. Siis koease m/30. (Sotilaskäsiaseet Suomessa 1918-1988, Markku Palokangas, s.169).

Isoisän jäämistöstä löytyi mielenkiintoisia asetarvikkeita

Isoisä viimeisellä lomallaan Laihialla, vasemmalta Juhani Forsberg isänsä Reino Forsbergin sylissä, Seija Forsberg (nyk. Tiisala), Emma Forsberg sylissä Yrjö Forsberg ja edessä Eila Forsberg (äitini).

Sain nyt kesällä haltuuni muutamia isoisäni aseisiin liittyviä välineitä.

Tuo peukaloruuvia muistuttava esine on haulikonpanoksen stuukkaustyökalu, sillä suljettiin haulikonpanos lataamisen jälkeen.

Nuo puusta tehdyt työkalut ovat kivääriinpanoksen uudelleen lataamiseen käytettyjä aputyökaluja. Niissä on nähtävissä kotitekoisuus hyvin vahvasti. Nykyisen kaltaisia lataustyökaluja ei varmasti ollut saatavilla mistään.

Olen jopa työkalureille pitänyt noista "valehtelijoiden klubia", eli pyytän vilttejä arvioita esineiden tarkoituksesta. Noista puisista työkaluista ei kukaan osannut sanoa mitään, ennen kuin laitoin kiväärin patruunan samalle pöydälle.

Tukholmassa asuva pyhäjärviuurinen Ritva Rundkvist: Karjalaisuus leimasi koko lapsuuttani ja nuoruuttani

Vaikka Kiikassa lapsuutensa ja nuoruutensa asunut Ritva Rundkvist on elänyt jo viitisenkymmentä vuotta Ruotsissa, siltikään lapsuudessa omaksuttu vahva karjalaisidentiteetti ei ole haalistunut.

□ **Markku Summa**
Karjala-lehti 21.5.2020

Ruotsissa jo viitisenkymmentä vuotta asunut *Ritva Rundkvist* on sisaruksistaan eniten kiinnostunut karjalaisuudesta.

–Veljeni Risto ja sisareni Raili kävivät Pyhäjärvellä pari vuotta ennen minua ja siskoani Virvää. Lapsena me kaikki esiinnyimme karjalaisten järjestämissä juhlissa, hän kertoo.

Ritva kertoo, että karjalainen kulttuuri leimasi vahvasti hänen lapsuuttaan ja nuoruuttaan Länsi-Suomessa Kiikassa.

–Karjalaisuus elää edelleen hyvin vahvana minussa, olenhan perimältäni puoliksi karjalainen. Koko isän suku ja kaikki Kiikan karjalaiset siirsivät paljon tietoa karjalaisuudesta ja Vpl. Pyhäjärvestä jälkipolvelle, Ritva Rundkvist sanoo.

Ritvasta on tärkeää kertoa lapsille heidän sukujuuristaan. Karjalaisten evakkoudesta on erittäin tärkeä puhua. Ritva on julkaissut kaksiosaisen perhehistoriaan tallentavan kirjan, joista toinen kuvaa hänen omaa lapsuuttaan ja nuoruuttaan Kiikassa ja ensimmäinen osa tallentaa hänen vanhempiansa taustat.

–Koska jälkeläiseni eivät osaa suomea, olen viime vuosina kirjoittanut ruotsinkielisen version kirjastani, jotta he saisivat tietoa suomalaisista juuristaan.

Vanhemmat olivat taitavia tanssijoita

Pyhäjärveläisen Sohvi-mummon hallitsemassa karjalaiskodissa kiikkalaisen äidin tausta jäi Ritvalle vieraaksi.

–Ehkä siitä syystä minulla oli tarve tutkia sitä enemmän. Se sitten johti kaksiosaisen Äidin luo -kirjan kirjoittamiseen.

–Ensimmäinen osa kertoo vanhempieni taustat Kiikassa ja Pyhäjärvellä sekä vanhempieni tapamisesta Kiikassa.

Ritvan vanhemmat olivat *Heimo* ja *Aili Hietanen* (o.s. Tuominen). Hänen sisaruksensa ovat Risto, Raili ja Virve.

Isän vanhemmat *Matti* ja *Sofia* (Sohvi) *Hietanen*

(o.s. Pärssinen) olivat maanviljelijöitä Vpl. Pyhäjärven Heinosista. Matti kuoli jo 1935 Vpl. Pyhäjärvellä. Lapset olivat Anna-Maria, Helmi ja Heimo.

Aili oli kotoisin työläisperheestä ja hänen vanhempansa olivat *Kalle* ja *Enne Tuominen* (o.s. Laakso) Kiikan Hoipolasta.

–Vanhempani tapasivat tansseissa Kiikassa syyskesällä 1946 ja rakastuivat ensisilmäyksellä.

–Molemmat olivat hyviä tanssimaan. Isän mielitanssi oli tango. Hänen tyyliinsä kuului jalan notkautus. Isän mukaan kukaan ei ollut oppinut sitä yhtä nopeasti kuin äitini.

–Suuret tanssihääät oli Oskurassa kesäkuussa 1947. Häävalssina soi Metsäkukkia. Soittajana oli äidin siskon mies Verner. Hän soitti hanuria ja lauloi monissa niin paikallisten kuin karjalaisten häissä.

Äidin perhe oli Ritvan mukaan tyytyväinen, kun Aili-tytär pääsi maataloon emännäksi, mikä tosin käytännössä tarkoitti emäntä Sohvin piiksi.

–Sohvi-mummo oli määrätietoinen ja topakka nainen, joka piti talossa jöötä ja miniän kurissa.

–Mummo laittoi ruoan ja hänelle kelpasi vain karjalaiset ruoat. Joka lauantai tehtiin peruna- ja jauho-kakkaroita sekä riisipiiraita. Karjalanpaisti pantiin uuniin. Marja-aikaan syötiin möllyä. Mummo teki paljon myös keittoja. Madekeitto oli parasta mitä hän tiesi.

–Mummo teki myös sienhepsaa ja kaurakiisseliä voisilmän kera, jota en ole saanut hänen kuolemansa jälkeen. En myöskään todella herkullista peruna- ja lauttukukkoa.

Ritvan äiti oppi tekemään hyvännäköisiä piirakoita anopin kovassa koulussa. Muuten äidin tehtäviin kuului leipominen, siivoaminen, pyykinpesu ja navettatyöt.

–Sohvi-mummo ei seurustellut miniänsä suvun kanssa. Isäni toki vieraili äidinkin sukulaisten luona ja äidin sisarukset ja jotkut serkut kyläilivät meillä, mutta ei niin usein kuin isän sukulaiset.

Tie Heinoisista Kiikan Oskuraan

Talvisodan aikana Sohvi oli tyttärensä Helmin kanssa evakossa Alavudella. Helmin puoliso *Antti Äijö* oli rintamalla. Heimo oli työkistön koulutuskeskuksessa Kokemäellä, jossa hän sai koulutuksen taistelulähetiksi. Jatkosodan aikana Sohvi-mummo lähti

evakkotaipaleelle Helmin ja tämän poikien Jorman ja Pertin kanssa. Helmi oli jäänyt leskeksi 1943.

–Jatkosodan jälkeen Sohvi läheisineen tuli Pylkönmäen ja Karkun kautta Kiikan Hoipolaan maaliskuussa 1946. Heimo ja Sohvin nuorimman veljen poika, *Mauri Pärssinen*, ostivat Oskura-nimisen talon. He vetivät pitkää tikkua, kuka rakentaisi oman talon ja kumpi jäisi Oskuraan.

–Isäni veti pitemmän korren eli näin ollen minun perheeni asui koko ajan Oskurassa. Maurin perhe rakensi oman talon puolen kilometrin päähän ja muutti sinne vuonna 1967.

–Lapsuudessani ja nuoruudessani Oskurassa asui 14 henkeä. Molemmissa perheissä oli neljä lasta ja kaikkien syntymä- ja nimipäiviä juhlittiin eli 16 kertaa vuodessa oli mehukestit.

Helmille rakennettiin kilometrin päähän oma rintamamiestalo ja navetta 1950-luvun alussa.

–Helmi oli sylikummini. Hänen poikansa *Jorma* ja *Pertti Äijö* olivat kuin isoveljiäni.

Rukkipitäjään asettui pyhäjärveläisiä

Vanhaan rukkipitäjään asutettiin paljon siirtokarjalaisia Vpl. Pyhäjärvellä. Suurin osa heistä oli sukua keskenään.

–Kiikassa oli suuri Ruotsilan kartano, jonka maista lohkottiin monta maatilaa siirtoväelle. Isän sisar *Anna-Maria* avioitui *Väinö Pärssisen* kanssa. Heidänkin tilansa oli Ruotsilan mailla, Ritva kertoo.

Moni Vpl. Pyhäjärvellä perustettu yhdistys jatkoi toimintaansa Kiikassa. Niitä olivat muun muassa Alakylän Pyrinnön nuorisoseura ja Marttayhdistys.

–Minäkin olin mukana Pyrinnön hallituksessa nuorison edustajana jonkin aikaa 1960-luvulla. Karjalaisilla nuorilla oli myös oma kerho, jota veti *Aino Hämäläinen*.

–Minä esitin laulua ja lausuntaa heti kun opin puhumaan. Koulun näytelmäkerhossakin olin aktiivi. Kirjoitin itsekin näytelmiä ja ohjasin niitä.

Kirjat ovat olleet jo lapsuudesta Ritvan intohimo. Hän luki Kiikan kirjastosta lainaamansa klassikot Waltarista Tolstoiin jo ennen rippikouluikää. Runoilijoista tärkein on Kaarlo Sarkia, joka syntyi Kiikassa noin kilometrin päässä Ritvan syntymäkodista.

Alkuperäisten artikkelien muokkaus kirjoittajan luvalla/ti

Karjalaisuus ei ole hiipunut Ritva Rundkvistin sydämeistä vuosikymmenten aikana Tukholmassa.

Työ ja rakkaus veivät Ruotsiin

Äidin luo -kirjan toinen osa kertoo Ritvan omasta lapsuudesta ja nuoruudesta 1950- ja 1960-luvuilla hänen äitinsä kuolemaan vuonna 1972 asti.

–Kirjan tässä osassa minun lisäksi äidillä, isällä ja Sohvi-mummolla on tärkeä rooli.

Ritvalla oli nuoruudessaan useita ulkomaalaisia kirjeenvaihtokavereita muun muassa Ruotsissa, Yhdysvalloissa, Saksassa, Algeriassa ja Espanjassa. Kuitenkaan hän ei koskaan kuvitellut muuttavansa ulkomaille.

Ritva pääsi ylioppilaaksi Tyrvään yhteislyseosta Vammalasta keväällä 1967 kuuden ällän papereilla ja valmistui 1971 Turun kaupakorkeakoulun kirjeenvaihtajalinjalta.

Hän lähti jo kesäkuussa 1970 ystävänsä kanssa Ruotsiin kesätienestisiin Göteborgiin siivoamaan Vasa sjukhusia. Kuinka ollakaan heti ensimmäisenä viikonloppuna, joka oli juhannus, häneen osui Amorin nuoli tanssipaikalla.

–Koivuilla koristellussa salissa oli ensin kansantanssiesitys. Jo sen aikana eräs idolejani, Johnny Liebkindia ja Cliff Richardia, ulkonäöltään muistuttava nuorukainen katseli

enemmän minua kuin esitystä. Yleisen tanssin alettua hän tulikin pokkaamaan ja sillä tiellä olen yhä.

–Göran osasi kyllä tanssia, mutta eniten hurmasi hänen miellyttävä olemuksensa ja kohtelias huomaavaisuutensa. Se oli rakkautta ensi silmäyksellä, aivan niin kuin äidillä ja isälläkin aikoinaan.

Ritva ja *Göran Rundkvist* avioituivat 1971 ja asuivat ensin Göteborgissa.

–Alkusopeutuminen oli hankalaa. En tuntenut ainnuttakaan ihmistä. Jätin koko entisen elämäni, kotini, sisarukset, sukulaiset ja ystävät Suomeen.

–Olin erittäin yksinäinen ennen kuin pääsin töihin Suomen Pääkonsulinvirastoon. Olin konsulin henkilökohtainen sihteeri. Konsulaatissa puhuimme suomea ja työntekijät olivat paljon tekemisissä toistensa kanssa myös työajan ulkopuolella. Muuten olin täysin ruotsalaisten ympäröimä.

Göranin valmistuttua 1974 diplomi-insinööriksi Rundkvistit asettuivat Tukholmaan, josta hän sai ensimmäisen vakinaisen työpaikan L M Ericssonilta. Göranin vanhemmat asuivat Göteborgissa.

–Lapsillamme Rikardilla

ja Pialla olivat vain ruotsalaiset isovanhemmat, koska minun vanhempani olivat jo kuolleet.

Tukholmassa Ritva työskenteli neljässä yrityksessä ennen kuin päätyi säästöpankkien keskuskonttoriin. Sieltä hän pääsi eläkkeelle.

–Konsulaatin jälkeen minulla ei ole ollut suomalaisia ystäviä Ruotsissa. Suomessa sen sijaan on moni ystävyysuhde säilynyt. Muutaman kanssa olen jo ehtinyt juhlaa yli 50 vuoden ystävyyttä.

–Lapsuudenystäväni *Marja Koukun* ja hänen miehensä Kallen koti Kiikassa on tukikohta, jonne olen aina tervetullut. Siellä julkistettiin kirjani Äidin luo maaliskuussa 2016.

Nykyisin lapset perheeseen asuvat Tukholman lähikunnissa. Pialla on englantilainen avomies Dave ja kolmevuotias Owen. Rikardilla ja hänen ex-vaimollaan on teinipojat Filip (14) ja Viktor (11).

–Kävin mieheni kanssa joka vuosi Suomessa ja lapsetkin olivat mukana. Ikävä kyllä he eivät osaa suomea niin kuin ei miehenikään. Eläkkeelle päästyäni olen käynyt Suomessa niin usein, että olen saanut kultakortin Siljalle.

”Kottii Heinoisiiin”

Juurillaan Vpl. Pyhäjärvellä Ritva kävi Virve-siskonsa kanssa 1996. Siellä vietettiin Mauri Pärssisen 70-vuotisjuhla hänen lapsuudenkotinsa pihamaalla. Liikkeellä oltiin Maurin nuorimman siskon, Valma Tuppuraisen, pojan ajamalla bussilla.

–Myös Hietasen talon paikalla kävimme. Sieltä minulla on muistona kivi ja kivi vattu kieli.

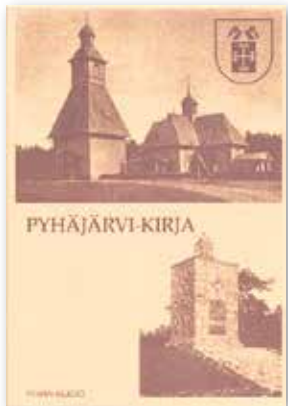
–Kun seisoiimme pihamaalla, pilkisti

yhtäkkiä aurinko ja käki kukkui. Minulle tuli outo, epätodellinen tunne, kyöneleet valuiivat. Mummo aina haikaili kottiiin Heinoisiiin, jossa käet kukkuivat ja keltaiset kullerot loistivat niityillä.

Matka kosketti Ritvan sydäntä syvästi. Karjalaisuus iski silloin todella voimakkaasti.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kirjoja ja tuotteita:

Pyhäjärvi-kirja
Reino O. Kukko, Kaarle Viika,
1989, 350 s. Hinta 25 €
Kirja kertoo pitäjämme historiaa sanoin ja kuvin. Sisältää myös muresanaston selityksineen.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015
336 s. Hinta 40 €

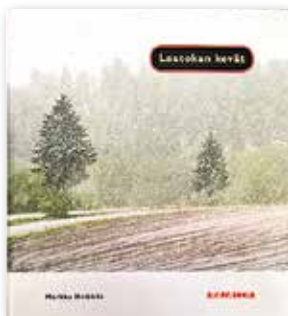

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhla Kirkkoaholla
DVD-tallenne, kesto noin 1,5 tuntia. Hinta 20 €

Vpl. Pyhäjärvi isännän viiri
Suunnittelu Kaarle Viika, 1992. Koot ja hinnat:
45 x 300 cm, 6-7 m:n tankoon. 80 €
45 x 400 cm, 8-9 m:n tankoon. 90 €
55 x 400 cm, 10 m ja korkeampaan tankoon. 95 €

Tilaukset ja lisätiedot:
Kirsti Naskali,
puh. 040 719 2692 tai
saatio@vplpyhajarvi.fi
Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut.

Laatokan kevät
Markku Heikkilä
Matkakirja Laatokan ympäri
Hinta 15 €

Matkan varrelta
Hilja Matikainen, runoja
Hinta 20 €

Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika, 1963. Hinta 42 €

Tapahdumia

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Seuran sääntömääräinen kevätkokous on hoidettu etäkokouksena syyskuun aikana. Syyskokous on pidettävä marraskuun loppuun mennessä. Miten toimitaan? Siitä lähetetään seuran jäsenille uusi jäsenkirje lokakuun aikana. Syysterveisin seuran hallitus.

Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerho

Kerhon tarinatuokio on maanantaina 5.10.2020 klo 13. Koulukatu 12 Tampere. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho

Kerhon lokakuun kokous pidetään torstaina 8.10.2020 klo 13.00 Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahti. Tervetuloa.

Suvannon seudun sukututkimuspiiri

Syyskuulle (19.9.) suunniteltu kokous perutaan ja siirretään koronatilanteen takia. Seuraava tilaisuus marraskuussa Vuoksenan järjestämänä.

Karjalaisten tarina

Näytelmä kertoo siirtokarjalaisen perheen elämänvaiheista usean sukupolven ajan. Näytelmä on tuotettu Karjalan Liiton 80-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Esitykset 25.10. klo 13 ja 15

Karjalatalossa Helsingissä, Käpylänselä 1.

Pääsyliput ja ennakkovaraukset:

Liput 35 € ja Karjala-kortilla 30 €.

Lippuja on myynnissä SieMie-puodin verkkokaupassa, www.karjalanliitto.fi/siemiepuoti.

Ryhmien ennakkovaraukset 25.10. näytökseen 7.10. mennessä, p. 09 7288 170, toimisto@karjalanliitto.fi.

Ohjaaja Eija Vilpas: "Kannattaa ehdottomasti tulla katsomaan!"

Vpl. Pyhäjärvi-seuran tuotteita

Pyhäjärvi Vpl. vaakunapaita
Vanhan varaston loppuunmyynti: T-paita valkoinen pyöreällä tai V-aukolla, helmiharmaa vain pyöreällä kaula-aukolla. Hinta 7 €/paita ja kaksi paitaa 10 €/lla.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi, kuvattu vuosina 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana Kaarina Pärsisen kirjoittama esite elokuvasta. DVD:n hinta 20 €

Seuran 60-vuotishistoriikki (2017)
Hinta 20 €/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 €/kpl ja ostettaessa molemmat historiikit, yhteensä 25 €.

Pyhäjärvi Vpl. -karttamuki
Hinta 10€/kpl

Tilaukset ja tiedustelut:
Kaisa-Liisa Korhonen
puh. 050-5905 433,
kaisaliisako@gmail.com
Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Karjalanneito

liris

Kullerot

Valoisa polku

Pyhäjärven kirkon alttaritaulu

Adressi sisältää kaksi tai useampia sisälehtivaihtoehtoja, joista voi valita

sopivimman ja poistaa ylimääräiset. Hinta 12 euroa kappale + postikulut.

Tilaukset: säätiön asiamieheltä

Tilaan Vpl. Pyhäjärvi

Itselleni

Lahjaksi

Osoitteenmuutos

Kestotilaus

1 vuosi

Irtonumero

Tilauhinnat 2020:

kotimaahan ja

ulkomailla

35 €/vuosi

Pos-
ti-merkki
1,60 €

Lehden saaja / entinen osoite (tarpeeton yliviivataan)

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Lehden maksaja / uusi osoite

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Päiväys ja allekirjoitus _____

Kiinnostukseni kohde on (kylän nimi): _____

Vpl. Pyhäjärvi-lehti

Säätiön asiamies
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro